Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 193 (14213) | 1973 оной августын 17, пятница | Сэн 2 мүнгэн

УНИВЕРСИАДА НЭЭГДЭЭ

Студентнэрэй бүхэдэлхэйн спортивна наадануудай түүхэдэ ехэ хуралдаан — 1973 оной универсиада августын 15-да Москвада, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ түбэй стадион дээрэ нээгдээ... Дэлхэйн 70 шахуу ороной дүрбэ мянга гаран студентнэр Москва ерэһэн байна.

Нүхэд Ю. В. Андропов, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, Д. С. Полянский, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, В. И. Долгих гэгшэд универсиадые нээлгэдэ хабаадалсаба.

Венгриин социалис хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Янош Кадар тэдэнэртэй хамта түбэй ложодо байлсаа.

(ТАСС)

ЭХЭ ОРОНОЙ ШАГНАЛ ШЭНЭ АМЖАЛТАНУУДТА УРЯАЛНА

Казахай ССР-тэ Арадуудай Хани Барисаанай орден барюулагдаба

Алма-Атада августын 15-да болоһон Казахстанай Коммунис партиин Центральна Комитедэй ба Казахай ССР-эй Верховно Соведэй баярай хамтын заседани Эхэ ороной үндэр шагнал Арадуудай Хани Барисаанай орден республикада барюулгада зорюулагдаба.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ ордон һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Үүдэн дээрэнь СССР-эй Гүрэнэй туг, союзна бүхы республикануудай тугууд үргэгдэнхэй. Ордонгой зал соо Казахстанай КП-гэй ЦК-гай гэшүүд, Казахай ССР-эй Верховно Соведэй депутадууд, республикын партийна, совет ба ниитын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, Алма-Атын ажалшадай түлөөлэгшэд, промышленность болон хүдөө ажахын түрүүшүүл, эрдэм наука ба соёл культурын ажал ябуулагшад, Совет Армиин сэрэгшэд суглараба.

Баярай суглаанда хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневые үни удаан үргэлжэлһэн нэрьемэ ехэ альга ташалгаар, амаршалгын үгэнүүдээр угтаба.

Баярай суглаанай президиумдэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Казахстанай КП-гэй, ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. А. Кунаев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо З. Н. Нуриев, СССР-эй Бэлэдхэлэй министр Г. С. Золотухин, Казахай ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ С. Б. Ниязбеков, Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Б. А. Ашимов, Казахстанай КП-гэй ЦК-гай бюрогой гэшүүд болон гэшүүндэ кандидадууд, Казахай ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшонор, Республикын Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүд һууба.

Казахай ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ С. Б. Ниязбеков баярай заседани нээгээ.

— Мүнөөдэр Казахстанай газар дээрэ толотомо ехэ һайндэр боложо байна — гээд тэрэ хэлэбэ. — Республикадамнай Эхэ ороной үндэр шагнал барюулагдахань.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, үнэн сэхэ ленинец, коммунизмын хэрэгэй түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө элитэ тэмсэлшэ нүхэр Леонид Ильич Брежневэй энэ үндэр шагнал барюулхаяа байһан ушар бидэндэ илангаяа баяр баясхалан түрүүлнэ. Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай аша туһада эсэшэ сусашагүй һайн һайхан ажал ябуулга хэһэнэйнь түлөө мүнөөдэр нүхэр Брежневэй нэрые дэлхэйн бүхы хэлэн дээрэ гүн сэдьхэлэй баяраар дурдана гээшэ. «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө» уласхоорондын ленинскэ шан тэрээндэ олгогдоһон ушар энэ үндэр мэдэрэлэй гэршэ боложо үгэнэ.

Таанадай, Казахай ССР-эй бүхы ажалшадай үмэнэһөө нүхэр Леонид Ильич Брежневые үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, элүүр энхэ ябахыень, манай орондо коммунизмын илан мандахын аша туһада тэрэнэй ажал ябуулгада шэнэ амжалта түйлахыень гүн сэдьхэлһээ хүсэхымни зүбшөөгыт! **(Үни удаан үргэлжэлһэн нэрьемэ альга ташалган).**

Советскэ Союзай ба Казахай гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдэнэ.

Баярай заседанида хабаадагшад ехэ баяр баясхалангай оршон байдалда КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое хүндэлэлэй Президиумдэ һунгаа.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ үгэ үгтэбэ. Заседанида хабаадагшад нүхэр Л. И. Брежневэй трибунада гарахадань, айхабтар ехэ хани халуунаар уттаба. Зал соо КПСС-эй, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедэй, ЦК-гай Политбюрогой нэрэ хүндэдэ амаршалгын үгэнүүд сууряатан соностоо.

* * *

Арадуудай Хани Барисаанай орден нүхэр Л. И. Брежневэй республикын тугта хадахадань, зал соо альга ташалга шэнэ хүсэтэйгөөр нэрьебэ. «Ура!» хашхаралга дахин зэдэлээ. Советскэ Союзай Коммунис партиин, коммунизм байгуулагша совет арадай нэрэ хүндэдэ баярай үгэнүүд зэдэлээ.

* * *

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Казахстанай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. А. Кунаев харюугай үгэ хэлэһэн байна.

* * *

Баярай суглаанда хабаадагшадай дундаһаа үгэ хэлэһэн хүнүүд үндэр шагналай түлөө Коммунис партидаа, Совет гүрэндөө үнэн зүрхэнэй, гүн сэдьхэлэй ехэ баяр хүргөө. Карагандагай областиин Михайловска шахтын нүүрһэнэй комбайнай машинист, Социалис Ажалай Герой Я. М. Мусагалиев, Кустанайн областиин «Станционный» совхозой директор Б. Н. Климов, Казахай ССР-эй Наукануудай академиин академик С. К. Кенесбаев, Казахай гүрэнэй С. М. Кировэй нэрэмжэтэ университедэй студентка О. А. Березина гэгшэд үгэ хэлээ.

Суглаанда хабаадагшад баярай оршон байдалда КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэг баталан абаа.

Баярай суглаан дүүрэжэ, тэндэ сугларагшад партийна гимн «Интернационал» һүр жабхалантайгаар дуулаһан байна.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Казахай Совет Социалис Республикада Арадуудай Хани Барисаанай орден барюулгатай дашарамдуулан, Таниие амаршалхаяа энэ трибунада би ехэ баяр баясхалантайгаар гарабаб. Энэ хадаа бүхы республикада, тэрэнэй эрхэтэн бүхэндэ, коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдтэ, промышленностиин, хүдөө ажахын ажалшадта, наука болон соёл культурын ажал ябуулагшадта үгтэһэн шагнал гээшэ. Энэ шагнал болбол совет арадуудай аха дүүгэй союз дотор Казахстанай гаталан гараһан алдарта замые нэрэ хүндэтэйгөөр тэмдэглэнэ.

Манай партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ правительствын үмэнэһөө үнэн зүрхэнэй амаршалга хүлеэн абыт, нүхэдүүд. Мүнөө бүхы совет хүнүүд таанарые амаршалжа, шэнэ амжалта түйлахыетнай хүсэжэ байна, гэжэ найдамтайгаар хэлэжэ шадаха байнаб.

Мүнөөдэр танай абажа байһан орден хадаа ленинскэ национальна политикые — манай бүхы арадуудай һэргээн мүндэлхэ, хүгжэхэ, тэдэнэй нягтаар жагсаха, эбдэршэгүй хани барисаатай байха политикые бэелүүлхэ талаар манай партиин табиһан жэлэй туршада хэһэн хүдэлмэриие гэршэлэн харуулна. Тэрэ политикын гайхамшагта аша үрэнь эндэ, Казахстанда харагдана.

Урдань энэ хизаар харанхы мунхаг тала дайда байһан, нүүжэ ябагшадай — хахад феодальна байгуулалтын эрхэ байдалда зобожо байһан малшадай хизаар байһан юм. Тэрэ сагые мэдэдэг үетэн мүнөө ажаһууһаар. Мүнөөнэй Казахстан ямар гээшэб, тэрэнэй хүнүүд ямар болооб, тэдэнэй түйлалтанууд ямар гээшэб?

Энэ хадаа зохёон байгуулхы социалис ажаһуудалай бурьялан дэлгэрһэн, ажалша ба наукын хүнүүдэй байгаалиие шэнэдхэн хубилгажа байһан, гоби дайдые һэргээжэ, мүнөөнэй үе сагай индустриин томо түб газарнуудые бодхоожо байһан хүнүүдэй республика мүн.

Энэ хадаа орондоо түйлай ехэ ороохо, таряа, һү, мяха, нооһо болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые үгэжэ байдаг республика мүн.

Энэ хадаа орондоо хара ба үнгэтэ металл, шулуу нүүрһэ, нефть, газ, мүнөөнэй олон техникэ үгэдэг республика мүн.

Тобшоор хэлэхэдэ, Совет Социалис Республикануудай жагсаалай зэргэдэ Казахстан элитэ ба хүндэтэй һуури эзэлдэг юм.

Гурбан жэлэй саада тээ Казахай ССР-эй, Казахстанай Коммунис партиин 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Алма-Атада ерэхэ ушар намда гараа һэн. Тиихэдэ манай орон юһэдэхи табан жэлэй түсэбэй ехэ ба харюусалгатай зорилгонуудые шиидхэхын тула хүсэеэ суглуулжа байгаа. Мүнөөдэр бидэнэр табан жэлэй дабаан дээрэ уулзабабди. Энэ түсэбые дүүргэхын тула ниитэ партийна, бүгэдэ арадай ажал түлэг дундаа ябажа байна. Хэһэн юумэеэ зүбөөр, бодото дээрэнь сэгнэхэ арга боломжо манайда бии болоо.

Хоёр жэл хахадай туршада бидэнэр оронойнгоо экономическа хүсэ шадалые горитойгоор арьбадхажа шадаабди. Ажалай бүтээсэ горитойхоноор ехэ болоо. Арадай ажаһуудалай хэмжээн бүхы гол үрэ дүнгүүдээрээ — бодото олзо доходоор, социальна хангалгаар, гэр байрын талаар дээшээ болоо. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, нүхэдүүд, манай ниитын хүгжэлтын бүхы һалбаринуудаар хэрэг урагшаа дабшана, горитойхоноор дабшаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Энэ хадаа партийна организацинуудай эршэ ехэтэй ажал ябуулгын, манай хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай, арадай интеллигенциин ажалай, политическэ эдэбхиин сэхэ үрэ дүнгүүдынь мүн гээшэ.

Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын хахадые бүхы оронтойгоо суг хамта Казахстан амжалтатайгаар гаталан гараба. Республикада промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 25 шахуу процентээр ехэ болоо, тиихэдээ ургалтын дүрбэнэй гурбан хубинь ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар хангагдаа. 5 миллион шахуу тонно шулуу нүүрһэн, 150 мянган тонно цемент, бусад олон продукци түсэбһөө гадуур абтагдаа. 160-һаа олон промышленна барилганууд ашаглалгада үгтөө. Тэдэнэй дунда доменно пээшэн, Карагандын металлургическа комбинадтахи конвертор, прокатна стан, Мангышлак — Куйбышев гэжэ магистральна нефтепровод, шэнэ уурхайнууд, шахтанууд, нефть абадаг газарнууд, шанаржуулгын фабриканууд, түргэн нейтронуудые ашагладаг атомна электростанциин түрүүшын томо агрегат оролсоно. Хараад үзэгты, томо, мүнөө үе сагай, манай бүхы арадай ажахыда нэн түрүүнэй удха шанартай предприятинууд тухай эндэ хэлэгдэнэ ха юм.

Партиин XXIV съездэй дорхойлһоной ёһоор, манай түсэбүүдэй гол уг зорилгонь — бүхы ниитын үйлэдбэриин ашат үрые дээшэлүүлхэ, тэрэнэй үндэһөөр арадай ажаһуудал хэлбэришэгүйгөөр һайжаруулха ябадалые хангалга болоно. Энэ талааршье танайда баясамаар хубилалтанууд болоо. Хоёр жэл хахадай туршада 1 миллион 600 мянган хүн — ондоогоор хэлэбэл, республикын наймадахи ажаһуугша бүхэн шэнэ гэр байра абажа, ажаһуудалайнгаа эрхэ нүхэсэлые һайжаруулһан байна. Шэнэ больницанууд, амаралтын байшангууд, клубууд болон кинотеатрнууд, стадионууд болон спортивна залнууд нээгдээ. 1970 онтой жэшэбэл, хүн зоной бодото олзо доходынь мүнөө жэл 13 процент шахуугаар ургаха байна.

Юрэнхыгөөр хэлэхэдэ, хэһэн ажалайнгаа үрэ дүнгүүдээр ханангн байха эшэ үндэһэн танда бии, энээниетнай бидэ бүгэдэн хубаалданабди.

Манай оронной экономикын, соёл культурын түргэн хүгжэлтые, арадай ажаһуудалай ургалтые хангаһан, манай ажабайдалай бүхы һалбаринуудта иимэ эрид ехэ дабшалта урагшаа хэхэ арга боломжо юун олгоо гээшэб гэһэн асуудал тушаа боложо үзэхэ болоо һаа, олон баримтануудые нэрлэжэ болохо ха. Энэ хадаа гадаадын политическэ һайн эрхэ байдал — 25 жэлһээ ехэ сагай туршада тогтоһон амгалан байдал болоно, энэ ушар зохёон байгуулхы зорилгодо бүри ехэ эршэ хүсэеэ, арга боломжонуудаа элсүүлхэ арга манда олгоо. Энэ хадаа мүн манай ниитын баялиг сагай үргэлжэ нөөсэлжэ байһан ушар болоно, тиигэжэ хүгжэлтын шэнэ шата бүхэндэ бүри томо, ехэ хэмжээнэй зорилгонуудые шиидхэхэ арга боломжо олгоно.

Энэ хадаа мүн манай оронойн ургажа байгаа научно-техническэ хүсэ шадал, арадай ажахые хүтэлбэрилхэ гуримые нарижуулан һайжаруулга болон бусад олон баримтанууд болоно.

Зүгөөр, гол шухала эрхэ нүхэсэлынь гэбэл, социалис ниитын ба гүрэнэй байгуулалта, манай партиин хүмүүжүүлһэн шэнэ хүнүүд — зохёон байгуулагшад, новаторнууд, үүсхэлшэд мүн болоно. Мүнөө манайда байһан бүхы юумэн, үглөөдэр түйлаха гэжэ найдажа байһан бүхы юумэмнай тэдэнэй коммунис ёһоор хүдэлхэ шадабариһаа, тэдэнэй ажал хэрэгтээ үнэн сэхэ байлгаһаа, үзэл суртаалай талаар хатуу, эрдэмтэй, мэргэжэл шадабаритай байлгаһаа, тэдэнэй харюусалгатай, эдэбхи үүсхэлтэй байлгаһаа дулдыдадаг юм.

Бидэнэр олон томо предприятинуудые, бүхы удха шэнжэзрээ түрүү, мүнөөнэй үе сагай промышленна комплекснуудые баринабди. Энэ ушар мүнөөнэй түсэбтэ табан жэлэй эгээн шухала онсо илгаануудай нэгэн болоно. Эдэ ямар барилганууд бэ гэхэдэ, КАМаз, Баруун Сибириин металлургическа завод, Усть-Илимэй гидроэлектростанци, Урда Казахстанай фосфорно шэнэ заводууд болон бусад индустриальна гигантнууд болоно. Иимэ барилганууд бүхы республикануудта бии, тиинэ экономикын ерээдүйн бүхы хүгжэлтэдэ һайн нүлөө үзүүлхэ байха.

Иимэ түрүү предприятинууд юугээрээ илгардаг юм гэжэ һураха болоо һаа, харюунь ондо ондоо байжа магадгүй. Нэгэн түрүү техникэ болон технологиие ту-

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

ҮБҺЭШЭД! АЖАЛАЙНГАА ЭРШЫЕ УЛАМ ШАНГАДХЫТ

ҮДЭР БҮХЭН ҮНЭТЭЙ

Үбһэ хуряалгын эхилһэнһээ хойшо Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозой хүдэлмэришэд наратай дулаан үдэр бүхэниие гамтайгаар хэрэглэхые оролдоно.

Хура бороогой ехээр орожо үбһэшэдтэ хэды һаалта хээшье һаань, сагаа гээхэгүйн түлөө бүхы хэмжээ абана. Бороо хуратай үдэр сенаж бэлдэгдэнэ. Августын 10-най байдалаар хамта дээрээ 1200 центнер сенаж бэлдэгдээ. Үбһэ хуряалгын эхилһэнһээ хойшо 1650 центнер үбһэн хуряагдажа һүрилэгдөө. Энэнь бэлдэгдэхэ бүхы үбһэнэй оройдоол 10 процентнь болоно.

Тэжээл бэлдэлгэдэ элсүүлэгдэһэн баян техникэ, олон тоото хүнүүдые бороотой үдэр миин байлгахагүйн тула хонидой отаронуудай хажууда таригдаһан хүхэ һолоомо хорёолуулха, һүрилэгдэһэн үбһэ бороогой уһанһаа абарха зорилгоор ханаабуудые малтуулха хүдэлмэридэ табинабди. Энэ ажалда һургуулиин һурагшадшье хабаадуулагдана.

Тэжээл бэлдэлгын шанар шалгаха зорилгоор совхозой отделенинүүдтэ арадай хиналтын бүлэгүүд табигданхай. Совхозой Гашейн отделениин арадай хиналтын бүлэгые Р. И. Петров ударидана. Суулгын отделениин арадай хиналтын гол бүлэгые эндэхи отделениие эрхилэгшэ Жамбал Будаевич Цыбикжапов ударидана. Энэ бүлэгэй гэшүүн Будлан Доржиевич Доржиев үбһэ хуряагшадай звенодо хүдэлжэ, тэндэхи ажал сэхэ шалгалсана.

Малай тэжээл бэлдэлгэ дээрэ ажаллагшадые эдеэ хоолоор, эд бараагаар хангаха асуудал арадай хиналтын бүлэгэйхидэй, совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй саг үргэлжын анхаралда абтанхай. Үбһэ тэжээл бэлдэлгэдэ ажаллагшад халуун эдеэгээр, элдэб хоолоор хүсэд хангагданхай. Совхозрабкоопой зүгһөө саг үргэлжэ автолавка эльгээгдэнэ.

И. ПЕРЕВАЛОВ,
Суулгын совхозой главна агроном.

ШЭНЭ АРГААР

Зэдын аймагай ажахынууд нёдондо жэлһээ сенаж даража эхилһэн байбашье, энэ тэжээлэй амтые мэдэжэ абанхай. Теэд, энэ ажалые түргэдхэхэ, шанартайгаар хэхын тула элдэб аргануудые бэдэрээ юм. Үнгэрһэн жэл 200 центнер сенаж бэлдэгдэһэн. Оёорой совхозой механизаторнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хамтаараа зүбшэжэ үзөөд, энэ жэл сенаж бэлдэлгые 5000 центнертэ хүргэхэ гэлсэһэн байгаа. Энээнэй тула ажалай бүтээсые ямар аргаар түргэдхэхэб гэһэн асуудал гараа.

Мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилгын научно-туршалгын Бүхэсоюзна институдай дурадхалаар сенаж даралгын шэнэ технологи хэрэглэхээр шиидэбэд. Энээнэй гол илгаань юуб? Нэгэдэхеэр, ногооной 45—50 процент шиигтэй болотороо һэбэрхэлээрнь суглуулжа, тюк болгон уяад, цементэлэгдэһэн нүхэнүүд соо дараха юм. Тюгүүдэй хоорондо үлэһэн забһарнуудаар агаарай орожо гутаахагүйн тула задагай ногоогоор даража, трактораар гэшхэгдэхэ. Энээнэй һайн юумэнь юуб гэхэдэ, уяагдаһан үбһэн гутахагүй, зөөхэдэ бэлэн, гээлтэдэ орохогүй, хабар гаргахада хүнгэн гэхэ мэтын һайшаалтай. Илангаяа сенаж бэлдэхэ хүдэлмэри 2—3 дахин түргэдэхэ юм. Мүнөө совхозой хоёр отделенидэ энэ аргаар сенаж бэлдэгдэжэ байна. Шэнэ аргые ажахы бүхэндэ хэрэглэбэл һайн.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

Республикын аймагуудта үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай

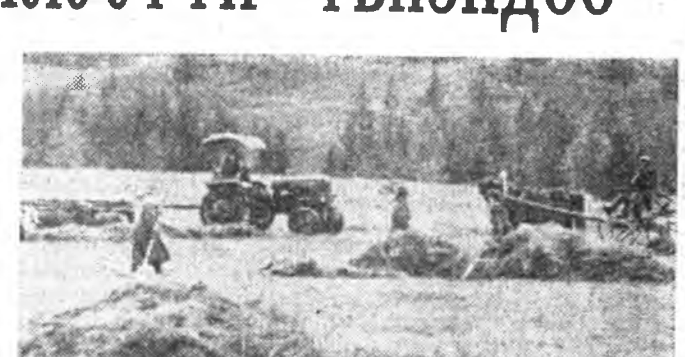
1973 оной августын 14-нэй мэдээн
(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Сабшагдаһаниинь	Хуряагдаһаниинь	Бэлэдхэгдэһэниинь: үбһэн	Бэлэдхэгдэһэниинь: сенаж	Бэлэдхэгдэһэниинь: ногоооной гурил	Бэлэдхэгдэһэниинь: набша намаа
Баргажанай	25	71	6	12	12	37
Баунтын	36	59	9	—	—	—
Бэшүүрэй	28	54	8	104	24	119
Зэдын	18	55	7	18	51	133
Яруунын	24	43	3	77	31	138
Загарайн	43	80	28	87	20	67
Захааминай	50	70	23	116	—	124
Кабанскын	57	65	17	9	37	—
Хэжэнгын	45	71	22	86	118	68
Хурамхаанай	21	69	10	57	13	160
Хяагтын	20	65	8	24	13	30
Мухар-Шэбэрэй	24	64	11	74	35	17
Ахын	37	82	20	—	—	—
Прибайкалиин	40	62	20	14	—	—
Хойто-Байгалай	21	15	2	—	—	—
Сэлэнгын	24	31	14	20	20	72
Түнхэнэй	51	78	31	92	57	101
Улаан-Үдын	24	70	10	186	32	81
Хоринн	26	77	17	22	12	104
Республика бүх.	30	67	13	62	32	91

ҮБГЭН ЗАЛУУГҮЙ—ҮБҺЭНДӨӨ

— Үдэр хоногуудай үнгэрхэнь түргэн. Үрдихэл хэрэгтэй. Болдогтой намаг газараа, хобоо хотогороо урид лэ сабшаха. Тэрэ Бэлэгшэбэй, Сайлаг, Булагай ургаса нёдондонойхиһоо хоёр тэды, — гээд, луговод Халзан Раднаевич Мунконов хажуур хайрагаа ханхинуулһаар звеногой гэшүүдые дахуулан, үүрэй гэгээнээр үдэһэндэ гараадхиба.

Нёдондо эдэнэр гектарай 14 центнер үбһэ абаа һаа, мүнөө тэрэнһээ дээгүүр байхаар. Үбһэ хуряалгада хамаг зон булта гараба, илангаяа хонишод үбгэн залуугүй хам оролсонхой. Сырен-Жаб Доржиевич Доржиев үбһэ хуряалгын эхилхэтэй адли моринкосилка даажа абаад, намар зелёнко дууһатар сабшалдадаг. Колхозой ветеран, үнинэй хонишон Һама-Сырен Мункопова үбһэ хуряалгада түрүүшын үдэрһөө туһалалсажа ородог. Хажуур дэлижэ шадахал хүн бүхэн булта үбһэндэ гаранхай. Хура бороогой ороогүй һаа, һарын туршада сабшалга дууһахаар хараалагдана, теэд эдэ үдэрнүүдтэ бороотой байбашье һаань, нуга, хотогорой ногоое түүбэрилэн сабшана.

Үбһэ бэлэдхэлгэдэ хэдэн олон трактор хэрэглэгдэнэ, мүн үбһэ суглуулха, сомохын тулада техникэ бэлдэгдэнхэй. Хамта дээрээ арба гаран звено эмхидхэгдэнхэй. «Улаан Аха» колхоз сабшалангаар эгээл ехэ ажахы юм. Тиимэһээ үбһэнэй хүдэлмэридэ олон хүнүүдые хабаадуулдаг.

Мүн «Коммунизм» колхозой гэшүүд тэжээл бэлэдхэлгэдэ бүгэдөөрөө гаража, һайн шанартай тэжээл бэлэдхэлгэдэ эршэ хүсэеэ шангадхана. Энэ хэрэгтэ Орлигой дунда һургуулиин багшанар, ветстанциин, аймагай газетын ба типографиин коллективүүд туһалалсажа, наратай үдэрнүүдтэ бухал табилсаха, тармалсаха, сомолсохо юм.

Тиихэдэ «Улаан Аха» колхоздо ВЛКСМ-эй райкомой хүтэлбэри доро комсомол-залуушуулай звено арба гаран хүнһөө бүридхэгдөөд, Баруун-Голой сабшалан даажа абаад сабшадаг. Баһа аймагай хэлхээ холбооной, больницын коллективүүд энэ ажахын тэжээл бэлэдхэлгэдэ гаранхай. Адхашье ногоон үбэлжэлгын үедэ ехэ нэмэри, ерэхэ үбэлжэлгэдэ һайн бэлэдхэлтэй байхын тулада ниитынгээ малда бардам тэжээл бэлэдхэхэ гээшэ эдэ үдэрнүүдһээ дулдыдаха байһаниинь элитэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: «Улаан Аха» колхоздо үбһэ хуряалгада машина, техникэ, мори унаа олоор хүдэлгэгдэнэ. Колхозой үбһэшэд ажаллажа байхань харуулагдана.

Д. ДУГАРОВАЙ фототекст.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

(Ургэлжэлэл. Эхиннинь 1-дэхи нюурта).

рүүшын hуурида табиха, нүгөөдүүлынь — экономическа үрэ дүнгүүдыень гурбадахидань — ажалай эмхидхэл болон хүтэлбэриин хэрэгтэ анхаралаа хандуулха байха. Эдэ бүхы сэгнэлтэнүүд зүб байха, тэдэ эгээн шухалань, энээнгүйгөөр ёhотой түрүү предприяти үгы, байжа шадахагүй юм гэбэл, хүнүүдэй үндэр мэргэжэл болоно. Тиимэ хүнүүд мүнөөнэй техникые амжалтатайгаар ашаглана, научно-техническэ дэбжэлтые бодото дээрэнь бэелүүлдэг юм. Үшөө тиихэдэ ажалша бүхы коллективэй үүсхэлтэй, эбтэй эетэй ажал болоно.

Мүнөө манайда үйлэдбэриин тиимэ үндэр культуратай, үндэр классай гэжэ би хэлэхэ байнаб, коллективүүд имагтал түүхын эрхэ байдалаар байгуулагдаhан индустриин түби газарнуудта — Москвада, Ленинградта, Горькидо, Донбасста, Свердловскдо, Днепропетровскдо, Бакуда бии байхаhаа гадна, тэдэнэр бүхы орон доторнай, тэрэ тоодо танай Казахстандашье олон юм. Энэ hайшаалтай. Карагандын, Балхашай, Джезказганай горнягууд болон металлургнуудай, Шевченко горо[дой] энергетигүүдэй, Мангышлагай нефтяниггуудай алдарта отрядуудые би хараадаа абанаб.

Шэнэ болон юрэ бусын шиндхэбэринүүдые хододоо бэдэрдэг, ажал хэрэгтээ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хандаха гэжэ эрмэлзэдэг хүнүүдэй юу туйлажа шадаха байhан тухайнь иимэ жэшээнүүд дээрэhээ хаража болоно. Усть-Каменогорско туулганай, цинкын комбинатда түүхэй эд хүсэд дүүрэнээр ашаглаха түрүү онол аргые зохёожо нэбтэрүүлhэнэй ашаар жэл бүри 50 миллион түхэригhөө дээшэ сэнтэй нэмэлтэ продукци абаха арга боломжо олгогдоо. Энээнэй туйлагдаагүй hаа, шэнэ томо предприяти бариха хэрэгтэй болохо байhаниинь мэдээжэ.

Үгышье hаа, Михайловская гэжэ шахтын гурбадахи участогай горнягуудай бригадын туйлалтые абаад үзэгты. Тэдэнэр ажалай бүтээсын талаар бассейнынгээ нүхэдые хэдэн дахин ахиhан байна. Тиихэдээ энэ хадаа бар хүсэеэ үлүүсэ ехээр гаргаhанай ашаар бэшэ, харин нэн түрүүн ажалаа шадабаритайгаар эмхидхэжэ шадаhанай, техникээ хүсэд дүүрэнээр, ашаг ехэтэйгээр хэрэглэhэнэй ашаар туйлагдаа юм.

Энэ хадаа эгээн ехэ туйлалтанууд гээшэ. Тэдэниие хаа хаанагүй дары дабтажа болохогүйнь мэдээжэ. Зүгөөр энэ туйлалтанууд ураншаа дабшалтын үльгэр жэшээ боложо шадаха, болохошье ёhотой. Иимэ эдэбхи үүсхэл бүхы предприятинүүдтэ гаргагдаха зэргэтэй. Энэ хадаа олон миллиард түхэригэй нэмэлтэ продукци орондоо үгэхэ юм. Имагтал иимэ замаар, техническэ дэбжэлтын, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлгын замаар бидэнэр коммунис байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэхэ ёhотойбди.

Ажал хэрэгэй үшөө нэгэ тала тушаа анхарал хандуулха хүсэлтэйб. Ажалша коллектив бүхэн, заводой, совхозой гү, али научна эмхи зургаанай коллектив бүхэн ниитэ уг зорилгоороо нэгэдэhэн түс түс хүнhөө бүридэнэ. Тэдэ манай эрхэ байдалда, ниитын социалис ажалай эрхэ байдалда хүн бүхэнэй эдэбхи үүсхэлэй удха шанар бага болодоггүй; харин ехэ болодог юм. Эдэбхи үүсхэлтэй, зоригжуулхы үльгэр жэшээ харуулдаг хүнүүд байбал, коллективэй шэнжэ шанар бүри ехээр тодорхойлогдодог байна. Тэдээн тухай флодто хэлсэдэг үгөөр, «урагшаа харагшад» гэжэ хэлэжэ болохо байна.

Танай республикада тиимэ олон хүнүүд урган гараhа, тэрэнэй омогорхолынь, эдэр солонь болонхой. Социалис Ажалай хоёр дахин Геройнууд, баhайгар ургуулагша Ибрай Жахаевай, хонишон Жазынбек Куанышбаевай, Социалис Ажалай Геройнууд, шэнэ газар хахалhан ветеранууд Михаил Девжигой, Жансултан Демеевэй, шахтёрнууд Иван Сусляковой, Аскар Сериковэй, экскаваторщик Евгений Антошкиной, свекло ургуулагша Федосья Гайворонскаягай, багша Рафик Нуртазинагай болон Казахстанай олон hалбаритай экономико болон соёл культурын бусад олон түрүүшүүлэй габьяае бидэнэр үндэрөөр сэгнэбэбди.

Энэ баяр ёhололой үдэр наhа бараhан хүнүүдые — совет ороной элитэ ехэ биолог Каныш Сатпаевые, дэлхэй дээрэ мэдээжэ уран зохёолшо Мухтар Ауэзовые бидэнэр хүндэлэн дурданабди.

Нүхэдүүд, танай республикын бусад олон мэдээжэ хүнүүдые нэрлэхэ аргагүй байhандаа шамарланаб, тиин нэрэнүүдыень лэ дурдаад үнгэрбэ гээшэб. Ушар юуб гэхэдэ, эдэ хүнүүд ехэ hургаал абамаар зам гаталаа, хүн бүхэн тухайнь бүхэли ном бэшэжэ боломоор юм. «Коммунизм» колхозой звенос даагша Улбала Алтайбаевае харагты. Энэ хадаа гайхамшагта эхэнэр, Эхэ геройн нёдондо жэл 20 гектар дээрэhээ 109 центнер барайгар хуряажа, тэрэнэйнгээ түлөө Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртөө hэн. Тиимэhээ нүхэр Алтайбаева хоёр дахин герой гээшэ.

Казахстанай түрүү ажалшадта, хүдэлмэришэдтэ, колхозниггуудта, мэргэжэлтэдтэ, эрдэмтэдтэ, соёл культурын ажал ябуулагшадта нэрэ хүндэ, алдар соло!

Нүхэдүүд! Энэ хизаарай үндэhэн яhатанай ажаhуугшадтай суг хамта манай орон дотор ажаhуудаг бүхы национальностьнуудай хүнүүд социалис Казахстаниие байгуулжа байна. Танай республикын амжалта — энэ хадаа ехэ хэмжээгээрээ бүхы союзна республикануудай хамтын хүсэл оролдолгын үрэ дүн, арадуудай хани барисаанай бодото бэелэл мүн гээшэ.

Энэ хани барисаанай удха шанар тухай ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн hайндэрэй үдэрнүүдтэ бидэнэр тодорхойгоор хэлсээ hэмди. Энэ темые би hаяхан Киевтэшье дайраа hэм. Зүгөөр энэ темэ дабталгаhаа айдаггүй. Тэрэ хадаа дундаршагүй гэжэ хэлэжэ болоно, юуб гэхэдэ, манай арадуудай хани барисаан—энэ хадаа манай общестын асари ехэ хүсэн, манай туйлай ехэ баялиг гээшэ. Тэрэ хадаа хаанта засагта эсэргүү ангиин тэмсэл соогуур, Октябриин илалтын түлөө тэмсэл соогуур мүндэлэн гараа, түсэбтэ табан жэлнүүдэй барилгануудаар бэхижээ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай дүлэн соо шэрээгдээ. Тэрэ хадаа бүхы нацинуудай ажалшадаар нэн түрүүн ород хүдэлмэришэн ангяар, ород арадаар бэхижүүлэгдээ hэн. Ород арад интернационализмын түгые дээрэ үргэжэ, энэ түгтэ үнэн сэхэ байлгын үльгэр жэшээ бодото дээрээ харуулаа hэн.

Совет хүнүүд интернационалистнуудбди гэжэ өөрыгөө нэрлэдэг, тиихэ бүхы эрхэтэй. Ушар юуб гэхэдэ, тэдэнэр социализмын гол ёhонуудай, бодото адли тэгшэ байлгын, аха дүү болон эрхэ сүлөөгэй гол ёhонуудай үндэhөөр нэгэдэhэн арадууд юу туйлажа шадахаб гэжэ бүхы дэлхэйдэ ажал хэрэгээрээ харуулаа. Совет засагай түрүүшын үдэрhөө эхилжэ Коммунис партиин нэбтэрүүлhэн эдэ гол ёhонууд арадай ажабайдалай гурим болонхой. Бидэнэр национальна илгаа, шовинизм, национализм гаргалгын ямаршье түхэлдэ эбсэшэгүй байгаабди, байхашьебди.

Табин жэлэй туршада оолоhон социально-политическэ гүнзэгы, бүхы талын хубилалтануудай ашаар манайда хүнүүдэй түүхын шэнэ нэгэдэл — совет арад бии болоо, гээд XXIV съезд дээрэ манай парти шухала тобшолол хээ hэн. Совет Казахстанай байгуулалтын, хүгжэлтын түүхэ — энээнэй эли тодо гэршэ болоно.

Хүнүүдэй түүхын шэн нэгэдэл тухай хэлэхэдээ, бидэнэр манайда национальна илгаанууд үгы болоно гэжэ гү, али тэрээнhээ байтагай нацинууд ниилээ гэжэ огто хэлэнэгүйбди. Советскэ Союз дотор ажаhуудаг бүхы нацинууд, арад үндэhэтэн, өөрынгөө илгаануудтай. Национальна шэнжэ шанартай, хэлэтэй, эрхим hайн ёho заншалнуудтай байдаг юм. Тэдэнэр национальна культураяа бүри ехээр hалбаран хүгжөөхэ бүхы арга боломжонуудтай.

Гэхэ зуура, совет арад — энэ хадаа нэгэ гүрэн дотор, гоёон хэлэбэл, нэгэ гэр соо зэргэлээд байhан нацинууд бэшэ болонхой. Манай хүнүүдтэ, национальна илгаануудhаа дулдыдангүй, хамтын олон шэнжэ шанар бии юм. Тэдэ шэнжэ шанарнууд манай хүнүүдые бата бэхи нэгэдэл болгон хамтаруулна. Тэрэнь юуб гэбэл, ниитэ нэгэн үзэл суртал, нэгэн адли түүхын хуби заяан мүн болоно. Энэ хадаа мүн социально-экономическа ажабайдалай нэгэдэл, шухала аша туhа болон уг зорилгонуудай нэгэн адли байhан ушар болоно. Энэ хадаа мүн хүгжэжэ байhан совет социалис культурын нэгэн адли байhан ушар болоно. Социалис культура болбол национальна культура бүхэнэй бүхы бодото дээрээ hайн hайхан баялигуудые бэедээ шэнгээнэ.

Хэдэн хоногой урда тээхэнэ бидэ бүгэдэниие баясуулха ёhоороо баясуулха үйлэ хэрэг болоо: Совет Социалис Республикануудай Союзай 250 миллиондохи эрхэтэн дэлхэй дээрэ мүндэлөө. Иимэ Октябриин hүүлээр түрэhэн хүнүүд манайда 207 миллионhоо олон юм. Эдэ хүнүүд хадаа түрэhэнhөө хойшо совет хүнүүд юм, бага наhанhаа манайда, совет эрхэ байдалда ургажа байhан эдэ хүнүүд ондоо ажаhуудал мэдэдэггүй, совет хүнэй шэнжэ шанартай юм.

Нүхэдүүд! Бэе бэедээ туhаламжа хүргэхэ, бэе бэедээ туhалхаар бэлэн байха заншал арадуудай ажабайдалай хуули болонхой. Энэ ушар нёдондо жэл манай орон дотор байгаалиин хүшэр хүндэ бэрхэшээл — ган гасуурай тудахада элитээр харагдаа hэн. Тэрэ өөгта орондоо миллиард пүүд таряа үгэхын түлэ Казахстанай ажалшад бүхы хүсэеэ гаргаа. Тиин тэрэниие үгөө hэн. Энэ миллиард өөрөө үнэтэй сэнтэйшье hаа, бэрхэшээлтэй сагтань Эхэ орондоо үгтэhэн хадаа бүри ехэ удха шанартай болоhон байгаа.

Манай ороной ехэ хэрэг бүтээлгэдэ хабаадаhан шэнги, нёдондо жэлэй тэрэ миллиардын түлөө тэмсэлдэ аха дүү олон республиканууд хабаадаа hэн. Казахстанай таряашадта России, Украинын, Белоруссиин, Молдавиин болон бусад республикануудай түлөөлэгшэд туhа хүргөө бэлэй. Хуряалгын халуун хаhада тэдэнэй хубита тухай баяртайгаар хэлэнэбди. Мүн манай сэрэгшэдтэ баярай үнэн зүрхэнэй үгэтэйгөөр ханданабди. Тэдэнэрэй ажалые сэгнэхэ хэрэгтэй. Таряа хуряалгадань республикада туhалхын түлэ тэдэнэр ехэ юумэ хээ, Казахстанай полинууд дээрэхи габьяата ажалаа сэрэгэй албанда hуралсалгатайгаа тааруулан ябуулжа шадаа.

Мүнөө орон доторхи оршон байдал бүри hайн. Танай мэдэнээр, би hаяхан Украинада ошоод ерээб. Энэ республикын таряашад ороохото ургамалнуудай баян ургаса ургуулаа, тиигээд миллиард пүүдhээ бага бэшэ ороохо гүрэндөө худалдаха гэжэ шиидээ. Украинын хүдөө ажахын ажалшад энэ хэрэг бэелүүлхэ. туйлаhан миллиард пүүдэйнгээ зэрилгые саашадаашье дүүргэжэ байхын тула оролдохо гэжэ бидэнэр этигэнэбди.

Хойто Кавказда, Воронежско, Липецкэ, Тамбовска болон түбэй хара хүрьhэтэ районой бусад областьнуудта, Волгоградска, Саратовска областьнуудта, Белоруссида, Молдавида, Прибалтикын республикануудта hайн тарян ургуулагдаа.

Мүнөө колхоз болон совхозуудай полинууд дээрэ ехэ ороохо тарянай түлөө тэмсэл дэлгэрээ. Мүн Казахстандашье хуряалгын хаhа ерэбэ. Ургаса хуряалга дээрэ хүдэлжэ байhан хүн бүхэнэй ажалые үндэрөөр сэгнэнэбди. Партийна эхин организацинуудай секретарьнарай, райкомууд болон райгүйсэдкомуудай, партиин областной комитедүүдэй болон облгүйсэдкомуудай хүдэлмэрилэгшэдэй ехэ үүргэ тухай эндэ онсолон тэмдэглэхэ хүсэлтэйб. Тэдэнэр республикын дайшалхы штаб— Казахстанай компартиин Центральна Комитедэй хүтэлбэри доро ороохо таряагаа түргөөр, гээлтэгүйгөөр хуряажа, Эхэ оронойнгоо амбаарта хадагалхын тулэ үдэр бүриин эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулна. Тэрэнэйнь түлөө тэдээндэ агуу ехэ баяр!

Би мүнөөдэр республикын партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаанда хабаадааб, тиин энэ жэлдэ миллиардhаа бага бэшэ пүүд ороохо гүрэндөө худалдаха гэжэ эндэ абтаhан шиидхэбэриие энэ трибунаhаа амаршалхадаа баяртайб. Казахстанай хүдөө ажахын ажалшадай энэ уялга бүхы ороной зүгhөө ехэ хангяар хүлеэгдэн абтаха гэжэ этигэнэб.

Нёдондо жэлдэ шэнги, Казахстантай ажалай бата бэхи хани барисаагаар үнинэй холбоотой бусад республиканууд болон областьнуудай комбайнернууд, тракториснууд, шофернууд, механизаторнууд ургаса хуряалгадатнай туhалха, Казахстанай таряашадай асари ехэ ажалда өөhэдынгөө ажалые нэмээхэ юм. Энэ хүдэлмэридэ мүн манай алдарта арми дахинаа ёhотоор хабаадаха байна.

Энэ миллиард пүүд ороохон саашадаа жэлhээ жэлдэ дээшээ гаралгын эхин шата болог лэ гэжэ Украинын нүхэдтэ шэнги, тандашье юрөөхыем зүбшөөгыт. Энэ hайн hайхан хэрэгтэ хүсэд дүүрэн амжалта туйлахыетнай танда хүсэнэб, хүндэтэ ханинар!

Үшөө нэгэ ушар тухай. Эхэ оронойнгоо амбаарта миллиард пүүд ороохо хадагалхадаа, таанар, нүхэдүүд, шэнэ газарайнгаа 20-дохи хуряалгые ехэ амжалтаар тэмдэглэхэ байнат.

Шэнэ газар ашаглалга совет арадай элитэ ехэ габьяа болоо hэн. Шэнэ ажамидаралтай болгохын тула Казахай губи талада партиин захиралтаар, комсомолой уряалаар, өөрынгөө зүрхэ сэдьхэлэй захиралтаар ерэжэ, хуби заягаа шэнэ газартай олон жэлэй туршада холбоhон хүнүүд энэ зал соо үсөөн бэшэ hууна. Ямар бэрхэшээлнүүдые дабаhан тухайгаа тэдэнэр hанана: гэр байра үгы байгаа, техникэ хүртэдэггүй, бүхы юумэ шэнээр байгуулха хэрэгтэй hэн. Зүгөөр шэнэ газар хахалhан, тэндэ ажаhуудаг, хүдэлдэг хүнүүд — энэ хадаа баатарай шэнжэтэй хүнүүд гээшэ. Тиихэдэшье, мүнөөшье бүхы арадай дэмжэлгэдэ тэдэнэр хүртэдэг, манай ороной алдар солоор хүреэлэгдэнхэй.

Казахстанда хүдөө ажахын үшөө нэгэ hалбари бии. Тэрэниие удха шанарайнь талаар шэнэ газартай зоригтойгоор жэшэжэ болоно. Энэ хадаа мал ажал болоно. Энэ жэлэй түрүүшын хахадта республикын малшад уялгаяа дүүргээ. Социалис мүрысөөндэ илагшад Эхэ оронойнгоо зүгhөө ёhотоор тэмдэглэгдэхэнь дамжаггүй.

КПСС-эй ЦК-гай, Советскэ правительствын даалгабарияр мүнөө республика дотор хонин ажалые хүгжөөхэ хэмжээнүүд зохёогдожо байна. 50—60 миллион шахуу толгой хүрэтэр хонидые олошоруулха хэмжээнүүд хараалагдана. Энэ зорилго гүрэнэй ехэ удха шанартай юм. Зүгөөр тэрэниие шиидхэхын тула саг, туhаламжа хэрэгтэй. Тэдэ тэрэниие шиидхэхын тула саг гээhэнэй хэрэггүй, оролдосотойгоор, шэнэ газар ашаглахын түлөө оролдоhон шэнгеэр тэрэниие шиидхэхэ хэрэгтэй.

Республикын хүдөө ажахын арга боломжонууд тухай хэлэхэ зуураа, мүнөөдэрэй партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ хэлсэгдэhэн хөөрэлдөөнэй нэгэ хубиие — хүдөө ажахыда кадрнуудые — тракториснуудые, комбайнернуудые, механигуудые бэлэдхэхэ тухай онсолон тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйб. Энэ шухала зорилгые үргэн далайсатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэй. Хүдөө ажахын профтехучилищинуудые байгуулха, хуряалгын халуун хаhада комбайнда hуужа, трактор дээрэ гү, али ороохо сэбэрлэдэг машина дээрэ хүдэлжэ шадаха хүдөөгэй зониие хоёрдохи мэргэжэлдэ hургаха шухала. Энэ асуудал нэгэнтэ бэшэ табигдаhан юм. Тэдэ мүнөө дээрээ удаанаар шиидхэгдэнэ. Энээнhээ республикын хүтэлбэрилэгшэдшье, газар таряалангай органуудшье шухала тобшолол хэхэ зэргэтэй.

Нүхэдүүд! Центральна Комитедэй 1965 оной мартын, мүн hүүлээрхи Пленумүүд дээрэ, партиин XXIII, XXIV съезднүүд дээрэ хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ зорюулагдаhан шууд сэхэ политическэ хараа шугам зохёогдоhон бэлэй. Энэ хадаа удаан сагай, экономическа талаараа баримталагдаhан хараа шугам мүн. Тэрэниие бэелүүлхэ талаар ехэ ажал хэгдээ. Тракторнууд, комбайнууд, хүдөө ажахын бусад машина болон зэмсэгүүдые бүри ехээр гаргадаг болохын тула, тэдэнэй шанар hайжаруулхын тула хүдөө ажахын машина бүтээлгын заводуул шэнэдхэн hайжаруулагдана. Бүхы республикануудта мелиоративна хүдэлмэри үргэн хэмжээтэйгээр ябуулагдана. Энээниие баримталхын тула уhалагдадаг газар, тэндэ абтадаг тогтууритай ургаса тарян ажалай продукциин табанай нэгэ хубинь болоно гэжэ хэлэлтэй. Минеральна утэгжүүлгэ гаргадаг промышленностиин хүсэ шадал ехэ болгогдоно.

Зүгөөр бидэ урдахи зорилгонуудаа тодоор хараха ёhотойбди. Хүтэлбэрилгын гол шэнжэнь гэхэдэ, ушар байдалые дурдаад лэ дүүрэхэ бэшэ, харин уридшалан хараха ябадал болоно. Партиин хараалhан замай оройдоол зарим хубинь гаталагдаад байна. Газар таряалан болон мал ажалые улам саашадань оньhожоруулха, хүдөө ажахын продукци абахадаа индустриальна арга методуудые хэрэглэхэ, манай хүдөө тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо тушаа горитой хэмжээнэй хүдэлмэри хэхэ болонобди. Тобшоор хэлэбэл, хүдөө ажахые дэбжээхэ зорилго хадаа бүгэдэ арадай шухалын шухала хэрэг байгаа, байhааршье. Ушар иимэhээ партиин Центральна Комитет, Политбюро энэ асуудалые гол анхаралдаа хододоо саашадаашье байлгаха юм.

Экономикын энэ шухала hалбариhаа абтадаг ашаг үрын жэл бүри улам ехэ боложо байхын тулада хүдөөгэй ажалшад али бүхы юумэ хэхэ байха гэжэ парти батаар найдана.

Нүхэдүүд! Хүдөө ажахые, мүн промышленностиие хоорондонь таhаршагүй нягта холбоотойгоор, бэе бэеhээнь дулдыдангяар, хурдан түргэнөөр, алишье талаhаань дэбжээхэ гээшэ совет экономикын хүгжэлтые тодорхойлно гэжэ таанад мэдэнэт. Партиин Центральна Комитедэй хэдэ хэдэн Пленумүүд дээрэ промышленна үйлэдбэриие улам саашадань хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлхэ, продукциин шанар үндэhөөрнь hайжаруулха асуудалнуудые бидэ тон шангаар зүбшэн хэлсээ hэмди. Бидэнэй хараалhан хэмжээ ябуулганууудай үрэ дүнгүүдынь муу бэшэ. Гэбэшье hанаагаа амарха үндэhэ баримта байхагүй, энэ илангаяа капитальна баридгада хамаатай.

Барилгын талаар бидэ туйлай ехэ, тон шухаг гэжэ хэлэмээр дүй дүршэлтэй болонхойбди. Энэ дүй дүршэлдэ түшэглэн, бидэ өөhэдынгөө үмэнэ бүри орёо хүндэ, харюусалгатай зорилгонуудые табиха эрхэтэйбди. Бидэ барилга имагтал ехээр хэхэ бэшэ — барилгын хэмжээн жэлhээ жэлдэ улам ехэ болоно, тиимэшье байха ёhотой ааб даа, — мүн гаргаша багатайгаар, гаргашалагдаhан мүнгэ зөөриин үлэмжэ ехээр харюулагдадаг байхаар, тиигээд, хэнэйшье мэдэhээр, эгээл мүнөө үеын хэмжээндэ хүрэмөөр барилга хэхэ ёhотойбди. Гэхын дашарамда, барилгада эгээл тиимээр хандадаг жэшээнүүд манайда үсөөн бэшэ бии. Зүгөөр зарим нэгэн, шухалашье барилганууд дээрэ имагтал үлэмжэ hайн үрэ дүнгүүдые туйлаха бэшэ, харин табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаhан барилга бүхэниие тогтоогдоhон болзор соонь барижа, ашаглалгада оруулха, түрүү эрдэм-техникын ухаан бодолой эрилтэнүүдтэ харюусамаар байха ябадал туйлаха гэhэн зорилго табигдана. Капитальна барилга дээрэхи ажал хэрэгые эгээл иимээр эрхилхын тулада манай партийна, советскэ болон ажахын органууд али бүхы юумэ хэхэ уялгатай.

Бидэ табан жэлэй даалгабаринуудые дүүргэхэ уялгатайбди. Эдэ даалгабаринуудые дүүргэхын тулада табан жэлэй түрүүшын хахадайхида орхолоо тэрэнэй үлдэгшэ хахадтань бүри ехэ ажал хэхэ болонобди. Тиихэдээ али бүхы шэглэлнүүдээр — мүнөө хүдэлжэ байгаа предприятинуудые ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ, шэнэ предприятинуудые хаhа саг соонь ашаглаха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциин шанар hайжаруулха шэглэлнүүдээр ехэ ажал хэхэ зэргэтэйбди. Мүнөө энээгээр лэ партийна организацинуудай харюусалгын хэмжүүр, эрилтын хэмжүүр тодорхойлогдоно. Бүгэдэ арадай энэ зорилгые шиидхэхэ хэрэгтэ Казахстанай коммунистнууд, комсомолшууд, бүхы ажалшад эрхим хубитаяа оруулха байха гэжэ батаар этигэжэ байhанаа мэдүүлхыемни зүбшөөгыт.

Нүхэдүүд! Дэлхэйн политикын зарим асуудалнууд дээрэ тогтохыемни зүбшөөгыт.

Уласхоорондын оршондо ехэнхидээ шэнэ эрхэ байдал тогтоогдожо байна гэжэ таанад мэдэнэт. Түгшүүрилтэ байдал hулааруулха, харилсаануудые гуримшуулха ябадал улам хүгжэhөөр, дэлхэйн хоёр ондоо байгуулалтын сэхэ зүришэлдөөнэй аюул бага боложо байhаар гэжэ хэлэхэ үндэhэ баримта бидэндэ бии. Дэлхэйн дайнай аюул хүсэдөөр үгы болгохын тулада, газар дэлхэй дээрэ эбэй ёhоор зэргэ оршохо политикын илан мандахын тулада бидэн саашадаашье оролдохо болонобди.

Энэ хадаа бодотоор бэелүүлэгдэмэ хэрэг юм. Түгшүүрилтэ байдал hулааруулhанай эсэстэ хэдэн олон договорнууд, хэлсээнүүд баталагдаа, үгээ ойлголсохо ябадал туйлагдаа. Эдэ договорнууд, хэлсээнүүд хадаа социалис болон капиталис оронуудай хоорондо эбэй ёhоной, тиихэдэ би үшөө нигэжэ хэлэхэ байнаб, бүтэмжэтэй харилсаануудые байгуулха үндэhэ hуури табина. Мүнөө түгшүүрилтэ байдалые hулааруулhан ушар—саг зуурын үзэгдэл бэшэ, харин уласхоорондын харилсаануудые үндэhөөрнь шэнэдхэн хубилгалгын эхин мүн гэжэ эдэ бүгэдэ найдаха арга боломжо олгоно.

Түгшүүрилтэ байдалые хайшан гээд улам саашадань hулааруулхаб, тэрэниие хайшан гээд дахинаа дабтагдашагүй болгохоб гэhэн асуудал социалис оронуудай коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй hаяхан Крымдэ болоhон уулзалга дээрэ үндэhөөрөө гол асуудалнуудай нэгэниинь байгаа бэлэй.

Уласхоорондын байдалые үндэhөөрнь hайжаруулхын түлөө хэгдэхэ тэмсэл хадаа хэлбэришэгүй шууд сэхэ, олон янзын хүсэлэл оролдолго гаргаха эрилтэ табина гэжэ энэ уулзалга дээрэ нэгэн адли бодомжо элирхэйлэн мэдүүлэгдээ hэн. Ханинартаяа hанамжануудаа халан абалсаhанай ёhоор эгээл гол шухала зорилгонуудынай иимэ байха гэжэ манай парти тоолоно:

— бүхы Европын зүблөөнэй гүйсэд амжалта туйлахадань туhалха;

— түгшүүрилтэ байдал hулааруулха ябадал Европо түбиhөө гадуур үргэдхэхэ гэжэ эрмэлзэхэ, тэрэниие бүхы дэлхэй дээрэ дэлгэрүүлхэ;

— түгшүүрилтэ байдалые политическэ талаарнь hулааруулхынгаа хажуугаар сэрэгэй талаар hулааруулха, буу зэбсэг яаралтайгаар бүтээлгые болюулха, hүүлээрнь буу зэбсэг хороохо тушаа бодото алхамуудые хэхэ ябадал туйлаха;

— бүхы Индохитадта амгалан байдал хүсэдөөр тогтоохо, мүн ООН-ой Генеральна Ассамблейн ба Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал политическэ ёhоор гуримшуулха хэрэгтэ али бүхы хэмжээгээр туhалха, эзэмдэгдэhэн бүхы араб газар дайда дээрэhээ Израилиин сэрэгүүдые гаргаха;

— капиталис дэлхэйтэй бэе бэедээ ашатай туhатай ехэ хэмжээнэй экономическа холбоо барисаа заhан hайжаруулха, энэ хадаа мүнөө боложо байгаа политическэ hайн хубилалтануудта шухала тулгууринь боложо үгэхэ hэн;

— Азиин, Африкын, Латиин Америкын хүгжэжэ байгаа оронуудтай харилсаа холбоогоо улам саашадань хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ гэhэн хараа шугамые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ.

Тобшохоноор хэлэбэл, эб найрамдалай программа бэелүүлхын тулада өөhэдынгөө хүсэлэл оролдолгые hуладхахагүй тухай эндэ хэлэгдэнэ.

Эдэ бүхы зорилгонуудые шиидхэхэ ябадал гансашье манай зүгhөө hайн hайхан дура зориг, ушар байдалые зүбөөр ойлгон хандаха эрилтэ табина бэшэ ааб даа. Социалис оронуудтай тогтооhон харилсаануудые саашадань хүгжөөхэ асуудалаар капиталис дэлхэй дээрэ тэмсэл боложо байhаар гэжэ бидэ харанабди. Энэ ушар бидэниие гайхуулнагүй. «Хүйтэн дайнай» үеынхеэр мүнөөшье бодомжолдог хүсэнүүд тэндэ бии гэжэ бидэ мэдэнэбди. Эдэ хэд бэ гэхэдэ, сэрэгэй бюджедүүдые хизаарлалтагүйгөөр ехэ болгохын түлөө, ядерна зэбсэг бүри ехээр түхеэрхын түлөө оролдодог хүнүүд гээшэ. Эдэнэр хадаа мүнөөнэй бодото байдалые ойлгохо дурагүй, худал хуурмагаар үгэ тараажа, айлган hүрдэхөөдэг, хардаха гүрдэхэ ябадалhаа жэрхэдэггүй хүнүүд юм. Энэ хадаа баталагдаhан договорнууд болон хэлсээнүүдые буруутуулха hанаатай хүнүүд болоно. Тусхайлан хэлэхэдэ, ГДР тушаа мухардашаhан хуушанайнгаа хараа шугам ФРГ-дэ баадхахые хүсэдэг Баруун Германиин мэдээжэ хүнүүд тухай эндэ хэлэнэб. «Хүйтэн дайнай» эдэ бүхы тала баригшад нэгэн адли зорилготой — эб найрамдал тээшэ, уласхоорондын харилсаа холбоо хүгжөөхэ зам тээшэ хэгдэhэн алхамуудта эсэргүү ябуулга хэдэг байха юм. Тиимэhээ бидэ тэдэнэй hэдэлгэнүүд тушаа hэримжэтэй байха ёhотойбди.

Гэхэ зуура, ниитын хоёр байгуулалтын эбэй ёhоор зэргэ оршохо ябадалай шухала болоод байhые буржуазна оронуудтахи холын бодолтой политическэ ажал ябуулагшад, нүлөө ехэтэй ажал хэрэгэй хүнүүд, харин үргэн ехэ олониитэ тухай эндэ хэлэлтэшьегүй, улам эли тодоор ойлгодог болоо. Социалис гүрэнүүдтэй ухаансар ёhоной харилсаа холбоо тогтоохо гэhэн шэглэл капиталис дэлхэйдэ бии болоод, улам бэхижэнэ гэжэ яhала тодорхойгоор хэлэхэдэ болохо байна.

Мүнөө буржуазна зонхилхы бүлэгүүд үндэhэн шухала асуудалааршье мантай хэлсээнүүдые хэдэг болоо. Зүгөөр өөhэд хоорондоо мэдээжэ тоосолдоо гаргадаг байха юм. Бидэнэр тухай хэлэхэ болоо hаа, бидэ хахад харгыдаа зогсохоёо түхеэрнэгүйбди. Бидэ бата найдамтай харилсаануудай түлөө, бэе бэедээ ашатай туhатай, үнэн сэхэ ажал хэрэгэй харилсаа холбооной түлөө, дэлхэй дээрэ үнэхөөрөө бата бэхи эб найрамдалай илан мандахын түлөө тэмсэхэбди.

Манай социалис хани нэгэдэлые бүхыдэнь, социалис орон бүхэниие амжалтатайгаар хүгжөөлгэ хадаа манай ангиин уласхоорондын политикын аша үрэтэй байлгын гол шухала эрхэ нүхэсэлынь тэрэл хэбээрээ байhаар ааб даа. Түгшүүрилтэ байдал hулааруулха талаар манай туйлаhан бүхы юумэн социалис оронуудай нягта жагсаалhаа, манай таhаршагүй адли, бэе бэетээ зүбшэлсэн хэдэг манай нэгэн адли ябуулгаhаа эшэ үндэhэтэй юм.

Аха дүү оронуудтай байгуулhан хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо хүгжөөхэ тухай гаргагдадаг анхарал оролдолго — манай партиин бүхы ажал ябуулгын саг үргэлжын, таhаршагүй нэгэ хубинь болоно. Крымдэ болоhон уулзалгын үшөө дахин батадхан харуулhанай ёhоор, аха дүү бүхы партинууд мүн лэ иимэ хараа шугам баримталдаг юм. Али бүхы hалбаринуудта — политикада, экономикодо, үзэл сурталда — бэе бэетээ зүбшэн эрхилдэг манай ябуулгые үргэдхэхын тулада бага бэшэ арга нөөсэ бии гэжэ бидэ тэмдэглээ hэмди.

Аха дүү партинуудай үзэл сурталай талаар байгуулhан харилсаа холбооной хэмжээе мүнөө үеын шатада нилээд ехээр дээшэлүүлхэ шухала гэжэ энэ уулзалгада хабаадагшад нэгэн hаналтай байгаа. Бэе бэеынгээ дүй дүршэл гүнзэгыгөөр шудалха, социалис ба коммунис байгуулалтын гол шухала асуудалнуудые хамтааран үүсхэлтэйгээр зохёохо, буржуазна үзэл сурталда эсэргүү тэмсэл хэхэдээ хүсэлэл оролдолгоёо тааралдуулан табиха — эдэ бүгэдэ урагшаа амжалтатайгаар дабшахадамнай бидэндэ туhалдаг байгаа, саашадаашье туhалха байhаниинь hэжэглэлтэгүй.

Манай дабшадаг замай, манай марксистско-ленинскэ үзэл сурталай зүб байhанда бидэ батаар этигэнэбди. Түгшүүрилтэ байдал hулааруулгын эрхэ байдалда үзэгдэдэг улам үргэдэжэ байгаа харилсаанууд, оюун бэлигэй баялигуудаа, мэдээсэлнүүдээ халан абалсалга, элдэб оронуудай олониитын хоорондо холбоо барисаа хүгжөөлгэ хадаа социализм тухай үнэн зүб мэдээсэл дэлгэрүүлгэдэ, научна коммунизмын үзэл суртал баримталагшадай талада шэнэ шэнэ хүнүүдые хабаадуулха хэрэгтэ hайнаар нүлөөлхэ байhандань бидэ hэжэглэнэгүйбди.

Гэхэтэй хамта, мүнөө манай ороной ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ асуудалнуудта бүри даамайгаар хандаха эрилтэ табигдана. Энээн тухай хэлэнгүй гарахын аргагүй. Үйлэ хэрэгүүд тухай бүри түргөөр мэдээсэжэ байхыень, мэдээсэлэй бүхы хүдэлмэриие горитойгоор hайжаруулхыень, партиин политикые гүнзэгыгөөр, үндэhэ баримтатайгаар тайлбарилан ойлгуулхыень, совет хүнүүдэй соёлой ехэ болоhон хэмжээе ба олон янзын хэрэглэмжэ эрилтэнүүдэй шэнжэ шанарые бүри дүүрэнээр хараада абахыень, ондоогоор хэлэбэл, олониитые политическэ ёhоор гэгээрүүлхэ ленинскэ онол шадабари шудалхыень манай пропагандистнарта, хэблэлэй, телевидениин, радиогой, үзэл сурталай бүхы эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдтэ хүсэхэ байнаб. Эдэ бүхы асуудалнуудта партиин Центральна Комитет түрүүшын ээлжээнэй удха шанар олгоно.

Нүхэдүүд! Аха дүү оронуудтай байгуулагдаhан улам үргэн ехэ, бүри ехэ хэмжээнэй экономическа холбоо барисаа хүгжөөлгэ хадаа манай ороной, мүн бүхы дэлхэйн социализмын аша туhада харюусана. Эд бараанай эрьесын ургалтые түргэдхэхэ, эрдэм-техникын талаар харилсаа холбоогоо улам гүнзэгырүүлгэ, социалис гүрэнүүдтэй тогтооhон үйлэдбэриин хамжан ажаллалтые хүгжөөлгэ — эдэ бүгэдэ КПСС-эй ЦК-гай апрелиин Пленум дээрэ ниитэ партийна, ниитэ гүрэнэй зорилго мүн гэжэ сэгнэгдээ hэн. Энэ талаар нютагуудтахи партийна организацинууд ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Социалис оронуудтай байгуулагдаhан экономическа харилсаа холбоондо танай республика бага бэшэ хубитаяа оруулна. Гадаадын худалдаа наймаанай бүхы уялтануудаа тодо hонороор, хаhа саг соонь дүүргэхэ, аха дүү оронуудта эльгээгдэдэг продукциин эрхим hайн шанартай байхые, эгээл үндэр ехэ эрилтэнүүдтэ харюусамаар байхые туйлаха гээшэ Казахстанай коммунистнуудай, республикын бүхы ажалшадай нэрэ хүндын хэрэг болоно. Ханинарнуудтай байгуулhан экономическа болон эрдэм-техникын холбоо барисаа хүгжөөлгэдэ зорюулагдаhан ашатай туhатай эдэбхи үүсхэлые зоримгойгоор, эдэбхитэйгээр дэмжэхэ хэрэгтэй.

ЦК-гай Политбюрогой hанамжын ёhоор, Крымдэ болоhон хани ёhоной уулзалгын тобшололнууд хадаа али бүхы hалбаринуудта бэе бэетээ байгуулhан холбоо барисаагаа нарижуулан hайжаруулха, улам гүнзэгырүүлхэ талаар манай хүдэлмэридэ, аха дүү бүхы партинуудай ажал ябуулгада hайн урмашал олгоно.

Уулзалгада бүхы хабаадагшад манай партиин ленинскэ шууд сэхэ гадаадын политикада үндэр сэгнэлтэ үгөө, эб найрамдалай программа бэелүүлхэ тушаа hүүлэй үедэ хэгдэhэн гадаадын политическэ томо ябуулганууудта, мүн капиталис гол гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдтэй хэhэн манай хэлсээнүүдтэ, эдэ оронуудтай баталhан договорнууд болон хэлсээнүүдтэ үндэр сэгнэлтэ үгөө гэжэ онсолон хэлэхэ хүсэлэнтэйб. Манай союзнигуудай, хамтын тэмсэлэй талаар манай нүхэдэй зүгhөө үгтэhэн энэ дэмжэлгые бидэ сэгнэдэгбди.

Нүхэдүүд! Түгшүүрилтэ байдал hулааруулhан орон нютагуудые бүхы дэлхэй дээрэ бүри олон болгохо гэhэн зорилго табихадаа, энэ хүдэлөөндэ Азиин үргэн фронтоор хабаадуулагдахань шухала гэжэ тоолонобди.

Тиихэдээ газар дайдынгаа гурбанай хоёр хубиин Азида оршодог имагтал өөhэдынгөө ороной аша туhа харана бэшэбди. Хүн түрэлтэнэй ажабайдалда энэ түбиин эзэлдэг hуурие, дэлхэйн политикада Азиин гүрэнүүдэй дүүргэдэг үүргые, Азиин өөрын, тэрэнэй арадуудай аша туhые бидэ хараада абанабди.

Хэдэн арбаад жэлнүүдтэ, мүн зуун жэлнүүдтэшье Ази хадаа колониальна дээрмэдэлгын газар дайда байhан юм. Зүгөөр бүри тиихэ үедэ, колониальна дарлалтын хубилашагүй шэнгеэр үзэгдэдэг байhан сагта, В. И. Ленин тэрэнэй эрхэ бэшэ бутаран hалаха, Азиин арадуудай сүлөөрхэ байhые батаар уридшалан хэлээ hэн. Дэлхэй дээрэхи ямарханшье хүсэнүүд Азиин оронуудта-

хи арад ниитын баатар
демократизмые үгы хэжэ
дахагүй. — гэжэ Влад
Ильич бэшээ бэлэй.

Совет засаг мүндэлh
сагhаа хойшо Азиин
нуудтай эб найрамдалай
ни барисаанай ба адли
шэ эрхэтэй харилсаа
боо байгуулгын политик
носхоо гэжэ бидэ омог
хэлэхэ байнабди. Р
ба Зүүн зүгэй бүхы ажа
мусульманууудта ханд
хандалга хадаа Совнарк
абаhан түрүүшын доку
нуудэй нэгэниинь ба
юм. Тус хандалга дотор
шэнэ социалис гүрэнэй
тикын hайн hайхан гол
нууд найруулагдаа б
В. И. Ленинэй угтан аб
түрүүшын дипломати
түлөөлэгшэдэй нэгэ
Афганистанай элшэн
байhан юм. Хани бар
тухай түрүүшын догово
дые залуу Совет респу
ка Азиин гүрэнүүдтэй
Ирантай, Афганиста
Турцитай, Монголтой
лаа hэн.

Азиин арадуудтай hа
нэгэдэлгын ба хани бар
най ленинскэ ёhо за
лые манай парти уда
бүхы жэлнүүдтэ хэлбэ
гүйгөөр баримталдаг ба
Советскэ Союзай зү
манай арадай зүгhөө, м
партиин зүгhөө үзүүлhэ
лөө ехэтэй дэмжэлгэ ба
налаа нэгэдэлгые гэршэ
гүй нэгэшье хуудаhан А
арадуудай сүлөөрэлгын
сэлэй түүхэ домог соо ба
гүй.

Мүнөөнэй Ази—энэ хи
ехэнхидээ шэнэдхэгд
колониальна гэнжые та
удара татаhан Ази мүн
рэнэй арадууд өөhэдэ
бэеэ даанхай байдалые
шалан хамгаалхаар, на
нальна ба социальна дэб
тын замаар, үндэhэн шу
революционно шэнэдхэ
билалтануудай замаар у
шаа дабшахаар эрид
дэнги байна.

Тобшохоноор хэлэхэ бо
hаа, энэ хадаа хүгжэжэ
hан түби мүн. Энэ хү
тэнь айхабтар хүшэр х
байгаагүйдөө арганьгүй,
шан дэлхэйн хүсэнүүдэй
лаша hандашагүй, хосо
үгэдэггүй байhые, импе
лизмын ба хархис эт
дүүдэй эсэргүү ябуулгые
раада абаха хэрэгтэй. Б
бэхи эб найрамдал, түг
рилтэ байдал hулару
hайн хүршэнэрэй хари
нууд хадаа энэ хүгжэл
амжалтатай байхын ту
таатай зохид эрхэ нүх
байгуулна гэжэ эли
юм.

Азидахи оршон байд
hайжаралгын шухала
жэлтые бидэ бултадаа
жа байнабди. Вьетнамда
удаан болоhон хүшэр ту
дайн вьетнам арадай
таар дүүрээ. Лаосто амга
байдал ба национальна
лэрэлгэ тогтоохо тухай
сээн баталагдаа. Индоси
гүрэнүүдэй хоорондохи
рилсаануудай гуримшуу
даhан хэмдээ орохын ту
эрхэ нүхэсэл байгуулаг
Ороноо амгалан, д
кратическа ёhоор
дүүлхэ гэhэн Корейн
дай-Демократическа
публикын шухала үүс
тэй дашарамдуулагдан,
рейн хахад арал дээ
байдалда боломжотой
үзэгдэлнүүд бии болоо.

Эсэстэнь, Азидахи ор
байдалда эб найрамд
дуратай гүрэнүүдэй бэел
дэг политика бүри ехэ нү
үзүүлнэ. Энэ хадаа тон
хала байна. Эдэ гүрэнү
дунда мүнөөдэр бэеэ д
хай байдалайнгаа 26 жэ
ойн баярые тэмдэглэжэ б
hан Инди мэтэ тиимэ а
ехэ орон элитэ ехэ h
эзэлнэ. Тэрэ хадаа бар
зүгтэхи олохон гүрэнү
буруушаадаг байhан
тэрэ үедэ эдэ гол ёhону
дэмжэhэн байгаа.

Таарууѓүй үзэгдэлнү
үгы байhан дээрэhээ би
нөө имагтал болохотой
баримтанууд тухай эндэ
лэнэ бэшэб. Таарууѓүй
дэлнүүд бии, харша яб
ганууудаа хэжэ байhаар,
тухай таанад hайн мэд
Зүгөөр, хаа хаанагүй м
Азида hайн шэнжэтэй
лэл өөртөө харгы зам т
жа байдаг. Энэ шэгл
бидэ дэмжэдэгбди.

Ази хадаа эб найрамд
хуули гуримай ёhоор
hуужа шадаха, ажаhуу
гэжэ Советскэ Союз бат
этигэнэ. Энээниие туй
бодото замынь хадаа а
гүй байдал хамтааран са
га мүн болоно. Энэ зори
бэелүүлхын тулада саг
нилээд ехэ хүсэлэл орол
гошье хэрэгтэй юм ааб
Гэбэшье Азиин арадууд
зорилгые шиидхэжэ ша
гэжэ бидэ этигэнэбди.

Азида аюулгүй бай
хамтааран сахихын ту
бидэ яахадаа тэмсэнэбди
Яахадааб гэхэдэ, Ази
дээрэ дайн байлдаа бо
зэбсэгтэ хёмороое, импер
лис эзэрхэг түримхэй ябу
гые үгы хэхэ гэжэ хүс
бди; сүлөөтэйгөөр хүгжэ
ба национальна талаараа
ган дэбжэхын тулада о
ба арад бүхэндэ найда

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

(Үргэсэл. Эхиниинь 1-дэхи, 2-дохи хуудаһануудта).

...рхэ байдал олгохые, Азиин ...онуудай хоорондохи харил...аануудта бэе бэедээ этигэ...эг, бэе бэеэ ойлголсодог ...шон байдалай тогтохые ...үрэнэбди.

Советскэ Союз — Азиин ...бүхы оронуудтай хабаадалга...айгаар аюулгүй байдал ...таараи сахилгада адли ...гшэ эрхэтэйгээр хабаадал...ха тала баримталдаг юм ...нэ бидэ нэгэнтэ бэшэ хэ...э һэмди, иигэжэ дахин ...һанабди. Бидэнэй тэмсэ...эг энэ гурим нэгэ талын ...улоу байха ябадал хэндэ...ше олгоногүй, олгохошье...үй, энэ гурим байгуулха хэ...тэ Азиин гүрэн бүхэн ху...таяа оруулха үүргэтэй.

Аюулгүй байдал сахиха ...рим хооһон газарта бай...улхые дурадхаһа бэшэбди. ...гуримай байгуулагдажа ...номоор олохон гол ёһо...уд Бандунгда болоһон кон...ференциин түүхэтэ шиидхэ...рнүүд дотор соносхогдон... бусад гол ёһонуудынь ...нда хамаатай уласхоорон... хэдэ хэдэн документ...үүд дотор элирхэйлэн ха...уулагданхай.

Өөһэдынгөө зүгһөө энээ...ие хүсэдэг байһалнь, ...иин бүхы оронуудтай таа...й зохид, һайн хүршэнэрэй ...рилсаануудые хүгжөөхэ ...өөгтэ манай политика зо...ригданхай. Энэ талаар ...ин томо орон бологшо ...нтой алишье талада аша...й һайн үндэһэ һуури дээ... олон талын үргэн ехэ харилсаа холбоо заһан һайжаруулгада ехэ удха шанар олгонобди.

Советскэ Союз Хитадай Арадай Республикатай һайн харилсаануудые тогтоохо гэжэ хүсэнэ гээд эндэ Алма-Атада гурбан жэлэй саада тээ үгэ хэлэхэдээ онсолон тэмдэглээ һэм. «Совет-хитад харилсаануудые гуримшуулхын тулада үнгэрһэн энэ үе соо бидэ боломжотой али бүхы юумэ хээбди. Теэд энэ хэрэгэй талаар урагшаа эли бодо дабшажа шадагдаагүй, энэнь гэмшэлтэй. Энээндэ нэгэл шалтагаан бии. Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй ябуулдаг Совет орондо тон харша политика, социалис оронуудта эсэргүү һүйдхэлтэ ажал ябуулга энэ шалтагааниинь болоно.

Бэеэ даанхай байдал өөһэд хоорондоо хүндэлхэ дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй гэһэн гол ёһонуудые Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй сахидаг болоо һааһь, социалис гүрэнүүдэй аша туһада харша ябуулга хэхэеэ болёо һааһь, Советскэ Союзтай болон бусад социалис оронуудтай КНР-эй байгуулха харилсаанууд һайжарха тээшээ хубилжа магад гээд сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Ленинизмдэ харша хараа шэглэл болодог маоизмын теори ба практикада эсэргүү эрид шууд тэмсэлые КНР-тэй гүрэнүүд хоорондын харилсаа гуримшуулхаар бэлэн байһан ябадалтай таарал-дуулдаг манай шууд сэхэ хараа шугам, XXIV съездын хараа шугам хубилашагүй зандаа үлэнэ.

Арадуудай хани барисаанай, эб найрамдалай суртал бодолоор мүнөө дэлхэйн олониитын ухаан бодол улам ехээр нэбтэржэ байна. Энэ суртал бодолой ашаар манай ороной нэрэ хүндэ, хүсэ шадал улам дээшэлнэ, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай бата нэгэдэл улам бэхижэнэ, национальна эрхэ сүлөөгэй ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэдэг бүхы тэмсэлшэдэй һаналаа нэгэдэлгэ улам бэхижэнэ.

Уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал һуларуулхын түлөө, сэрэгэй аюулай гуламтануудые усадхахын түлөө, буу зэбсэг яаралтайгаар бүтээлгые болюулхын түлөө бидэ саашадаашье эдэбхитэй тэмсэл ябуулхабди. Дэлхэйн хүгжэлтые гэдэргэнь сухарюулхые хүсэдэг хүсэнүүдтэ хатуу шанга харюугай сохилто бидэ саашадаашье үгэхэбди. Эб найрамдалай ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэдэг манай үнэн зүб хэрэг илан мандаха гэжэ бидэ батаар этигэнэбди!

(Үни удаан үргэлжэлһэн, нэрьемэ альга ташалган болоно. Бултаарнь хүл дээрээ бодоно).

Нүхэр Л. И. Брежнев СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ уншана. Зал соо нэрьемэ альга ташалган болоно, «КПСС-тэ алдар соло!» гэһэн үгэнүүд дуулдана, «Ура!» хашхаралдана.

Нүхэр Л. И. Брежнев Казахай ССР-эй тугта орден зүүнэ. Альга ташалган бүри шангаар, хүсэтэйгөөр нэрьенэ. Сценэ дээрэ пионернүүд гүйжэ гараад, президиумдэ һуугшадта баглаа сэсэгүүдые барюулна. Баярай суглаанда хабаадагшад «Ура!», «Ленинскэ ЦК-да — алдар соло!», «Хани барисаан!», «Советскэ Союзда — алдар соло!» гэжэ хашхаралдана).

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Энэ ехэ, хүндэтэ, хүртэхэл ёһоороо хүртэһэн шантайнь дашарамдуулан, Казахай Совет Социалис Республикын хүдэлмэришэд, колхозинигууд, интеллигенциие, бүхы ажалшадые үнэн зүрхэнһөө үшөө дахин амаршалхыемни, ажахын болон соёлой байгуулалтада шэнэ амжалтануудые туйлахыетнай танда хүсэхыемни зүбшөөгыт.

Үндэр шагналда харюу болгон, Казахстанай ажалшад КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхын түлөө, партиин экономическа ба социальна программые дүүргэхын түлөө совет хүнүүдтэ хамаатай үргэн ехэ дэлисэтэйгээр, шударгы оролдосотойгоор тэмсэхэ байха гэжэ партиин Центральна Комитет батаар найдажа байһанаа мэдүүлнэ. Энээндэ бидэ батаар этигэнэбди. Яахадааб гэхэдэ, Казахстанай Коммунис партиин хүсэ шадал ба арга боломжые, тэрэнэй Центральна Комитедэй, ЦК-гай, бюрогой эмхидхэлэй шадабарие һайнаар мэдэнэбди. Тэрэшэлэн республикын Министрнүүдэй Соведэй, партиин областной комитедүүдэй ба облгүйсэдкомуудай, партиин районно комитедүүдэй ба райгүйсэдкомуудэй, Казахстанай бүхы партийна, советскэ эдэбхитэдэй арга шадабарие ба эдэбхи хэшээлые һайнаар мэдэнэбди.

Манай бүхы орон доторхидол мэтэ, Казахстанда шэнэ үеын хүнүүд мүндэлэн түрөөд, ажаһуужа байна. Эдэ хүнүүд Агууехэ Октябриин зуун жэлые угтаха хуби заяатай, тэдэнэр союзна республикануудай, манай бүхы Союзай 100 жэлэй ойн балрые тэмдэглэхэ юм. Бидэнэй хэжэ байһан юумэн тэдээндэ түүхэ болохо бшуу. Өөһэдынгөө эрхим ехэ эрдэм ухаагаараа, туйлалтануудаараа манайшье ажал ябуулгые сэгнэхэ юм. Ерээдүйн халаанайнгаа үмэнэ өөһэдымнай һэшхэлэй арюун сэбэр байхаар лэ, уялгаяа дүүргэһэн мэдэрэлтэй байхаар лэ хүдэлмэрилээбди.

Социалис Казахстан мандаха болтогой!

Совет арадуудай хани барисаан бэхижэжэ, хүгжэжэ байг лэ!

Манай бүхы илалтануудые эмхидхэгшэ, зоригжуулагша — манай Коммунис парти, Ленинэй парти мандаха болтогой! **(Зал соо дахин нэрьемэ альга ташалган болоно, «Ура!» эбтэйгээр хашхаралдана, «Ленинскэ ЦК-да — алдар соло!», «Совет арадта — алдар соло!», «Манай Эхэ орондо — алдар соло!»** гэһэн үгэнүүд дуулдана.

НҮХЭР Д. А. КУНАЕВАЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭҺӨӨ

Хүндэтэ Леонид Ильич!

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Манай Эхэ ороной ехэ ...нал — Арадуудай Хани ...рисаанай орден абаад бай...на, ороной экономическа, ...иально-политическэ ба ...ной хүгжэлтын хэрэгтэ, ...дүүн гэгээн гэрэлтэ бай... — коммунизм этигэл ...өөр байгуулжа байгаа ...ет арадуудай агууехэ ха... барисаа батадхаха хэ...тэ Казахстанай оруул... хубитые иимэ үндэрөөр ...нэйнь түлөө КПСС-... Центральна Комитедтэ, ...СР-эй Верховно Соведэй ...идиумдэ, Советскэ пра...тельствада Казахстанай ...ммунис партиин Цент...ьна Комитедэй гэшүүдэй, ...рховно Соведэй депута...дай, баярай суглаанда ...баадагшадай, совет Ка...станай коммунистнууд ...он ажалшадай үмэнэһөө ...н халуун баяр баясха...н хүргэхыемни зүбшөөгыт.

Энэ шагналые Леонид ...ьич Брежневэй барюул... манай республикада ...ммунис партиин, тэрэнэй ...йшалхы штабай — ленин... Центральна Комитедэй ... үргэлжэ үзүүлжэ бай... угаа ехэ анхаралай шэ...гшэ мүн гэжэ бидэнэр, ...ахстанайхид тоолонобди.

Манай республикын ажал...д тухай, партиин ленинс...сэн мэргэн националь... политикын ашаар, оро... бүхы арадуудай агуу...э хани холбооной ашаар ...вет Казахстанай туйла... амжалтанууд тухай үнэн ...рхэнэй, халуун үгэ хэлэ...дэтнай Танда, хүндэтэ ...онид Ильич, гүн ехэ баяс...лан хүргэнэбди.

Коммунис партиие, олон ...дэһэ яһатантай социалис ...рэние эмхидхэн байгуу...лгада — арадуудай ин...рнациональна нэгэдэл..., үнэн сэхэ харилсаа хол...боонһоо Совет гүрэнэй хүсэ ...дадалай, илагдашагүйн эшэ ...үндэһэтэйе сэсэн мэргэнээр ...харалан хараһан Влади...мир Ильич Лениндэ бидэ...нэй бүхы һанал бодол, хү...сэл эрмэлзэл энэ гайхамшаг ...азар хандуулагданхай бай...на.

Бусад аха дүү республи...кануудайхидал адли Казах...станай хуби заяан Ленинэй ...үргаал заабариин тон зүб ...байһые эли тодоор гэршэлэн ...харуулаа. Манай арадуудай ...бата бэхи хани барисаае ...бодото дээрэнь бэелүүлһэн КПСС-эй ленинскэ национальна политика дэлхэйе коммунис ёһоор, найдамтайгаар хубилгажа байгаа, хамагые элсүүлэн гулидхагша оюун бодолой ба материальна түгэлдэр хүсэн болоно.

Арадуудай хани барисаан совет зоной ажабайдалда нэбтэрэн шэнгэнхэй. Энэ хани барисаан шэнэ, коммунис ёһоор хүгжэн мандажа байгаа соёл болбосоролой тодорхойлхы шэнжэнүүдэй нэгэниинь болоо. Манай бүхы арадууд анда нүхэдүүд, соратнигууд, үнэн ханинар ба дайшалхы туһалагшад болоһоноо үнэнһөө мэдэрнэ. Энэ ушар амисхаал мэтээр, ажабайдал мэтээр бидэндэ зайлашагүй байна. Юундэб гэхэдэ, манай революционно хубилалтын жама ёһон тиимэ бшуу.

Агууехэ туршалгануудай үедэ шэрээгдэн батажаһан энэ хани барисаан лэ казах арадай байдалые үндэһөөрнь хубилгаа. Энэ хани барисаан лэ барга бүдүүлиг, дундада зуунай үеын байдалтай байһан Казахстаниие дэлхэй дээрэхи эгээн түрүү общестьын гэрэлтэ тунгалаг хяра орой тээшэ сэхэ шууд дэбжээгээ.

Энэ хани барисаан лэ түгэлдэр, эбдэршэгүй нэгэдэлтэ совет арад гэжэ алдаршаһан, агууехэ нэгэдэмэл бүлын зориг бадаруулагша мэдэрэлые манда заяагаа.

Олон үндэһэ яһатантай Казахстанай ажалшад бусад аха дүү арадуудтай гарһаа барилсан ябажа, тэмсэл болон илалтануудай алдарта замаар дабшан ерэбэ. Эдэнэр Казахстанай аулнууд, тосхонууд болон городуудта шэнэ байдал мандуулхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсээ, ороной бүхы арадуудай аха дүү ёһоной туһаламжаар газар дайдынгаа барагдашагүй ехэ баялигуудые үргэн ехэ социалис байгуулалтада алба хэхээр табинхай. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үеын һүрөөтэ шанга тулалдаануудай эхилхэдэ, эрхим хүбүүд болон басагадаа фронт эльгээгээ һэн.

Энэ алдарта зам мүнөө Эхэ ороной үндэр дээдэ шагнал хайраар тэмдэглэгдээ. ССР Союзай 50 жэлэй гайхамшаг ойгоор түүхэтэ шэнэ нэгэдэл байгуулан, ажабайдалай бүхы һалбаринуудта үзэгдэжэ байгаа аша үрэ түгэс хубилалтануудай удха шэнжые эли тодоор тодорхойлдог нэгэдэл байгуулан батаар жагсаһан бүхы совет хүнүүдтэ дурасхаалта шата болоһон үдэр — Арадуудай хани барисаанай орденто бүхы аха дүү республикануудтай, национальна округуудтай, автономито областьнуудтай хамта Казахстанай хүртэһэниинь ехэ ушар удхатай.

Манай агууехэ Эхэ ороной бүхы арадуудай аха, ханинь бологшо агууехэ ород арадай аша түгэс үүргэ манай түүхэтэ хуби заяанда дүүргэдэгые мүнөөдэр тон ехэ баяр баясхалантайгаар үшөө дахин тэмдэглэнэбди.

Совет Казахстанай экономико болон соёлой хурдан түргэнөөр хүгжэн бадаржа байһан тухайда Леонид Ильич Брежнев тодо хурсаар, омогорхон байжа хэлээ.

Түсэбтэ табан жэлэй шухала шухала даабаринууд, абаһан социалис уялгануудай бүхы дээрээ амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна, ажалшадай байдал улам һайжарна гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедтэ, Советскэ правительствада баяр баясхалантайгаар элидхэнэбди.

Гэхэтэй хамта, эдэмнай— амжалтын заха туйл бэшэ байна. Ашаглагдаагүй үшөөл ехэ нөөсэ ба арга боломжонууд манда бии гэжэ һайн мэдэнэбди. Энээн тухайда Леонид Ильич тон зүб тэмдэглээ. Энээниие манай республикын ажалшадай үмэнэ табигдаһан, тодорхой ажал ябуулгын дайшалхы программа мүн гэжэ тоолонобди.

Казах арад, республикын бүхы ажалшад олон үндэһэ яһатантай бүхы оронойнгоо аша туһын тулада ажаһуудаг байгаа, ажаһууна, хододоо ажаһууха. Социалис Эсэгэ ороноо алдаршуулха, тэрэнэй баялигуудые арьбадхаха, алдар соло ба хүсэ шадалыень, уласхоорондынь нэрэ хүндые бүри дээрэ үргэхэ гэһэн эрмэлзэлһээ ондоо уг зорилго бидэндэ үгы, байхашьегүй. Тиимэл ушарһаа, бүхы аха дүү республикануудай ашаг туһые бүрин хараадаа абалсажа, республикын урда табигдаһан ямаршье зорилгые, энэнэй урда тээхидэл адляар, шиидхэхэбди. Совет ехэ Эхэ ороной ашаг туһа, арадуудай ленинскэ хани барисаанай ашаг туһа бидэндэ хамагһаа үнэтэй һанагдадаг.

Саашадаа шэнэ городуудые, фабриканууд болон заводуудые, электростанцинууд ба уурхайнуудые бариха, каналнууд болон магистральнуудые татаха, совет хүнэй баян дэлгэр байдал ба ажаһуудалые улам һайжаруулха ёһотойбди. Тобшолон хэлэбэл, бүхы совет арадта бэлиг шадабаряа, хүсэ ба эршэ зоригоо аша үрэ ехэтэйгээр зорюулха арга боломжо манда бии.

Леонид Ильич Брежнев манай республикые ороной ургамалаар баян нютагуудай нэгэн гэжэ тон зүб нэрлээ. Шэнэ, боро газар элдүүрилэн ашаглаха баатар габьяата тэмсэлэй һүүлээр гүрэнэй мал ажалай ба орооһо тарянай томо бааза болоһон Казахстан манай партиин Центральна Комитедэй сэгнэшэгүй ехэ, али бүхы туһаламжын ашаар орооһо тарянай үндэр баян ургаса туйлажа, мал ажал ба арадай ажахын бусад олон һалбаринуудые хүгжөөхэ хэрэгтэ саг үргэлжэ амжалтануудые туйлажа, Эхэ ороноо оло дахин баясуулһан байха.

Казахстанай Коммунис парти, республикын бүхы ажалшад арадайнгаа ажахын һалбаринуудые найдамтайгаар хүгжөөхэ, үйлэдбэриин эрхим, шэнэ үрэ дүнгүүдые туйлаха зуураа, Казахстанда таряа бүри ехээр ургуулан абахын түлөө тэмсэлые бидэнэй түрүүшын ээлжээнэй зорилго болоно гэжэ тоолоно.

Республикада дотор хаа хаанагүй һайн ургаса гаранхай. Ургасаяа түргэнөөр, эрхим шанартайгаар хуряажа абаха гээшэ манай арюун уялга болоно. Тиихын тулада шухала бүхы юумэн, түбхын түрүүн — хүсэтэ техникэ, ажалай гайхамшаг һургуули гараһан шадамар бэрхэ, дүй дуршэлтэй хүдэлмэрилэгшэд манда бии. Арадайнгаа ажахын түсэбые нилээд үлүүлэн дүүргэхэ Казахстанай шэнэ миллиардаар инаг Эхэ ороноо лахинаа баясуулха арга боломжо мүнөө манда бии.

Энэ хадаа бүхы республикын партийна организациин, Совет Казахстанай таряашан бүхэнэй, ажалша хүн бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг болоно!

Леонид Ильич Брежневэй удха түгэс үгэ доторoo мүнөөдэр табиһан бүхы зорилгонуудые, манда барюулагдаһан шагналда харюу болгон, амжалтатайгаар дүүргэхын тула хамаг хүсэ шадалаа, хаба шадабарияа гаргахабди гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедые, ЦК-гай Политбюрое эндэ сугларaад байһан республикын партийна, совет, профсоюзна ба комсомолой эмхи зургаануудай, областьнуудай, районуудай, совхозууд болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй үмэнэһөө, хото болон хүдөөгэй үйлэдбэриин командирнуудай, түрүүшүүлэй, арадай интеллигенциин түлөөлэгшэнэрэй, гурбан орденто Казахстанай бүхы ажалшадай үмэнэһөө найдуулхыемни зүбшөөгыт.

Казахстанай Коммунис парти, манай республикын бүхы ажалшад парти болон арадай эгээн харюусалгатай даалгабаринуудые нэгэнтэ бэшэ нэрэтэй солотойгоор дүүргэһэн байха, мүнөөшье тиимээр дүүргэхэмнай дамжаггүй.

Казахстанай коммунистнууд, бүхы ажалшад КПСС-эй түүхэтэ XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула бүри ехэ оролдолго гаргаха, партиин дайшалхы штабые — ленинскэ Центральна Комитедые тойруулан өөрынгөө зэргые бүри нягтаар элсүүлэн жагсааха байха гэжэ манай түрэл Коммунис партиие найдуулнабди.

Казахстанай Коммунис парти, республикын хүдэлмэришэн анги, таряашад болон ажалша интеллигенци манай аха дүү ёһоной интернациональна холбоое, арадуудай ленинскэ агууехэ хани барисаае саашадань улам батадхахын тула шухала бүхы юумэ хэхэ, агуу Ленинэй партиин илагдашагүй туг дээрэ бэшэгдэһэн программна уг зорилгонуудые бэелүүлхын тула, Эхэ оронойнгоо экономическа, өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые саашадаа бүхы аргаар бэхижүүлхэ гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедтэ, ЦК-гай Политбюродо, Леонид Ильич Брежневтэ баяртайгаар үгөө үгэнэбди.

КАЗАХАЙ ССР-эй ПАРТИЙНА, АЖАХЫН ЭДЭБХИТЭДЭЙ СУГЛААН

АЛМА-АТА, августын 15. (ТАСС). Мүнөөдэр эндэ Казахай ССР-эй партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан боложо, республикын ажалшадай 1973 оной арадай ажахын түсэб ба социалис уялгануудай дүүргэлтын ябаса тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Суглаанда хабаадагшадай дунда Казахстанай КП-гэй ЦК-гай бюрогой гэшүүд, ба гэшүүндэ кандидадууд, партиин обкомуудай секретарьнар, ажалшадай депутадуудай областной Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр, республикын министерство болон зургаануудай, хүдөө ажахын областной органуудай, промышленна зарим предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд байлсаба. Суглаанда хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневые хани халуунаар, баяр баясхалантайгаар угтаба.

Эндэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Казахстанай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. А. Кунаев элидхэл хээ.

Казахстанай КП-гэй обкомуудай нэгэдэхи секретарьнар А. М. Бородин, Н. Е. Кручина, Е. Н. Ауельбеков, С. К. Кусаинов, В. П. Демиденко, А. А. Аскаров, И. А. Абдукаримов, В. А. Акулинцев гэгшэд элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаа.

Суглаанда хабаадагшадай үмэнэ нүхэр Л. И. Брежнев үгэ хэлэһэн байна.

Республикын партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан нүхэр Д. А. Кунаевай хэһэн элидхэлээр шиидхэбэри баталан абаа. Тэрэ шиидхэбэри соо промышленность, капитальна барилга ба хүдөө ажахын бүхы һалбари хүгжөөхэ талаар Казахай ССР-эй ажалшадай 1973 оной арадай ажахын түсэб ба социалис уялгануудые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн зорилго табигдаба. Республикын эдэбхитэд энэ жэлдэ нэгэ миллиардһаа доошо бэшэ пүүд орооһо таряа гүрэндэ худалдаха гэһэн шиидхэбэри нэгэн дуугаар баталан абаа.

Нёдондо жэлэй октябрь һарада болоһон студентнэрэй бүхэсоюзна слет дээрэ Л. И. Брежнев иигэжэ хэлэһэн байна: «Студент гээшэ латин үгэһөө абтаһан гэжэ мэдэнэбди. Бүхы юумэ мэдэхые эрмэлзэһэн, шуналтайгаар хүдэлдэг хүниие тиигэжэ хэлэдэг байгаа бшуу». Хүн болбол гансал һураха зорилготойгоор институтда ородог ха юм. Тиимэһээ студент эрхим һайнаар һураха зорилго урдаа табидаг гээшэ. Теэд яагаад, хайшан гэжэ һурахаб, багшын хэлэһые хэр зэргэ хадуужа абахаб? Ниитын ажал хэрэгтэ хэр эдэбхитэйгээр хабаадана б? Хүнүүдэй дунда бэеэ ямараар абажа шаданаб? Эрдэм ухаанай ёһо гуримуудые һуралсалдаа хэр зэргэ хэрэглэнэб? Эдэ бүхы асуудалнууд гансал студентһээ дулдыдаха болоно бшуу.

АМЖАЛТЫН НЮУСА

Эрдэм һуралсалдаа наринаар хандадаг, ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаададаг студентнэр манай институтда нилээд олон. Бүхы предмедүүдээрээ шалгалтаяа эрхимээр бариһан, мүн ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг студентнэр ехэ стипенди абадаг гээшэ. Урдань манай институт эрхим һайнаар дүүргэһэн хүбүүд, басагад мүнөө эндээ багшалжа байна. Энэнь тон һайн. Жэшээнь, А. И. Жидяев, Б. Ш. Шатонов, И. С. Брянская, Б. А. Балдаев болон бусад, бултадаа гуша гаран хүн һөөргөө институтдаа ерэжэ, нилээд урагшатайгаар багшална. Бултадаа эрдэмэй кандидадууд болонхой. Гадна эрдэм шэнжэлгын талаар амжалтатай ябана.

Ленинэй нэрэмжэтэ стипенди абажа һурадаг студентнэр, жэшээнь, Л. Бартунаев, Г. Бадмажапов, Н. Китаева, Т. Амокова гэгшэд диплом абахадаа багшанартаа баяр баясхалан хүргөөд, хайшан гэжэ эрхим һайнаар һурадаг байһанаа 1—2-хи курсын студентнэртэ хөөрэжэ үгөө. Хоёр жэл хүдэлөөд, аспирантурада һурахаяа орохо тухайдаа хэлэхэдэнь баясамаар гээшэ. Нэгэдэхи курсһаа һуралсалдаа наринаар хандажа, илангаяа математика, физикэ, хими болон теоретическа механика һайнаар шудалһан хүбүүд, басагад саашадаа ядал садаггүй, эрхимээр һурадаг юм. Энэниие студент бүхэн хадуужа абаха ёһотой.

Хэрбээ дунда һургуулида 12—14 предмет үзэдэг һаа, харин институтда һурахадаа 35—45 предмет үзэхэ болоно. Тиимэһээ предмет бүхэндөө наринаар хандажа, мэргэжэлдээ сэхэ хабаатай эрдэм илангаяа шуналтайгаар, оролдосотойгоор үзэхэ уялгатай бшуу. Тэрэшэлэн лекци, семинар бүхэндэ гээгдэнгүй ябалсажа, багшын хэлэһые тусгаар дэбтэртээ бэшэхэ хэрэгтэй. Тэрэ дэбтэрээ хэды дахин хаража, хэрэгтэй номуудые уншажа байхадаа мэдэсэнь һайжарха, али олон асуудалнуудта тордиһогүйгөөр харюусажа һураха бшуу.

Багшын уншаһан лекци гол һуури эзэлхэ болоно. Тиихэдэ лекциеэ ханхинаса уншаха бэшэ, харин шухала газартань шууд халта тогтон татажа, хэды дахин дабтаха юм. Студент энэнииень бэшэжэ абаха ёһотой. Тэрэ лекциеэ гэртээ һайса хаража, мартахагүйн тула жэшээнүүдые хэрэглэжэ һураха шухала.

Математикада сэхэ хабаатай асуудалнуудые үзэхэдөө дунда һургуулида гараһанаа ухаандаа һанахада бүришье туһатай байдаг. Хэжэ байһан тоо бодолгонь заримдаа тон юрын шэнги һанагдаха юм. Теэд тэрэнээ саашань хээд туршахадань орёо хүшэр, һонирхолтой болодог. Тиихэдэнь ямар нэгэ онсо өөрын арга хэрэглэжэ, тон зүб шиидхэбэри олохош.

Тоо бодолго хэхэдээ дүрбэн шата дабаха хэрэгтэй.

1. Хэжэ байһан тоо бодолгоёо зүбөөр ойлгохо шухала. Зүбөөр харюусахын тула асуудалаа һайнаар ойлгожо абаха хэрэгтэй. Ямаршье юумэндэ зориг эрмэлзэл хэрэгтэй болодог.

2. Тоо бодолго хэхэдээ түсэб зохёожо һураха шухала. Зүйл бүхэнэйнь холбоо барисаае илгаруулха хэрэгтэй.

3. Түсэбөө бэелүүлжэ шадаха. Хэрбээ хэжэ байһан тоо бодолгонь орёо хүшэр байгаа һаа, зарим зүйлнүүдынь нэгэ гуримтай болгоходо һайн гээшэ. Тиимэһээ нэгэшье зүйл хаягдаха ёһогүй.

4. Тоо бодолгоёо хайшан гэжэ хээбиб гэжэ шэнжэлжэ һурахада туһатай байдаг.

Студентнэр тоо бодолгоёо хэжэ дүүргэхэтэйгээ хамта дэбтэрээ хаагаад, гэдэргээшье харангүй ябашадаг заншалтай. Энэнь тон буруу гээшэ. Тоо бодолгоёо яажа, ямар арга хэрэглэжэ хэһэнээ наринаар шэнжэлжэ үзэхэ шухала. Тиихэдээл ехэ юумэ мэдэхэ, бүришье орёо хүшэр бодолгонуудые хэхэ дуратай болодог бшуу.

Онсо өөрын онол арга хэрэглэжэ тоо бодолго хээшье гэлэй. Теэд энэнь үшөө өөрынээлтэ бэшэ ха юм. Олон арга хэрэглэһэн лэ хүн һүүлэй һүүлдэ зүб шиидхэбэри хэдэг шуу. Заримдаа алдуу хэдэг ааб даа. Алдуу хэхэдээ һурадаг, саашадаа алдуу хэнгүй хүдэлхые оролдоно гээшэ.

Бүхы юумэн оролдолгоһоо дулдыдадаг. Нилээд удаан һуужа, олон ёһо ушарнуудые хэрэглэн хэхэдэ, зүб шиидхэбэри олдодог ха юм. Ажал хэрэгэйнгээ урагшатайгаар ябахада хүн урма зоригтойгоор хүдэлдэг гээшэ. Теоретическэ материал һайнаар мэдэхэ хүнүүд ямаршье орёо хүшэр бодолго хүнгэнөөр хэдэг байна.

Хэшээлдээ гээгдэжэ ерэһэн гү, али заримдаа ерэдэггүй студентнэр шалгалтын үедэ һалирха баатай болодог. Юуб гэхэдэ, багшын хэлэһэн лекци, мүн хэрэгтэй номууд даб дээрэ олдодоггүй. Конспект эгээл эндэ яахын аргагүй хэрэгтэй болодог ха юм.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, һуури эзэлхын, диплом абаһан нэрэтэй болохын тула институтда ородоггүй, харин арад зондоо, Эхэ орондоо аша туһатай мэргэжэлтэ болохын тула һурадаг гээшэ. Ушар иимэһээ үсэд һайнаар оролдожо, шуналтайгаар һураха ёһотой. Иимэ шанга эрилтэ арадай гэгээрэлэй Хуулиин проект соо табигдаа, энэ асуудалаар болоһон СССР-эй Верховно соведэй сесси табяа һэн.

Б. ЗОМОНОВ,
Зүүн-Сибириин технологическа институдай дээдэ шатын математикын кафедрын ахамад багша.

КАЗАХАЙ ССР. Талды-Курганска областиин таряалан дээрэ эдэ үдэрнүүдтэ ажалай халуун хаһа эхилэнхэй. Энэ жэлдэ таряа хуряалга нёдондонойхиһоо долоон хоногоор урид эхилээ.

Кировскэ районой Ленинэй нэрэмжэтэ түрүү колхозой таряа хуряалгада 80 гаран комбайн гаранхай. Механизаторнууд бүлэглэһэн арга хэрэглэжэ, таряа хадалга болон сохилгые богони болзор соо, гээлтэ хоролтогүйгөөр үнгэргэхэбди гэһэн уялга абаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: орооһото ургамалнуудые хуряалга.

ТАСС-ай фотохронико.

ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ҮНИНЭЙ ЭДЭБХИТЭН

Харьялма түргэн урасхалтай Хүрбэ голой эрьедэ түрэжэ, хүбшэ тайгын агаарай сэбэрһээ гү даа, али тунгалаг һайхан уһанайнь эмшэгһээ гү даа? Юрэдөө, тэрэ хүниие жаратай болоо гэжэ хэншье хэлэхэгүй. Хүрибтэр түхэреэн шарайтай, үргэн ээмтэй, бэеэр үндэршье бэшэ һаа, хүдэрхэн. Шэнэ моодоһоо хожомдонгүй, сэбэрээр хубсалаад, хүнгэхэнөөр гэшхэлээд ябадаг.

Хориин аймагай Тээгдын дунда һургуулиин буряад хэлэнэй багша Намжил Цыбикович Нанзатов тухай би хэлэнэб. Дүшэ гаран жэл соо өөрынгөө нютагта хүдэлжэ, ургажа ябаһан үхибүүдые һургажа, ажабайдалыень мүр замдань оруулжа, тэдэнэй Эсэгэ орондоо дуратайгаар хүмүүжүүлжэ байгаа юм. Тэрэнэй һургажа гаргаһан шабинар хадаа промышленностиин, хүдөө ажахын элдэб һалбарида, соёлой зургаануудта хүдэлдэг. Тэдэнэйнь дунда эрдэмтэдшье байха.

Үнинэй коммунист Намжил Цыбикович хэшээлнүүдээ ходоо һайнаар хэдэг. Мүн буряад хэлэнэй ба литературын уран һайханай кружогуудые ябуулхаһаа гадна, һурагшадай түрэлхидтэй, нютагайнгаа бүхы ажалшадтай нягта холбоотой байдаг. Партиингаа түсэб, зорилгонууд тухай тэдэндэ ходо хөөрэжэ, элирүүлжэ үгэдэг. Лекци олоор, һайнаар уншадаг байһанайнь түлөө «Знание» бүлгэмэй Буряадай правлени тэрэниие Хүндэлэлэй грамотаар шагнаа бэлэй. Тиихэдэ олон жэлдэ һайнаар хүдэлһэнэйнгөө түлөө «Арадай гэгээрэлэй отличник» гэһэн тэмдэгээр Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байха. Мүн Буряадай АССР-эй һургуулинуудай габьяата багшын нэрэ зэргэдэ Намжил Цыбикович хүртэһэн юм. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Н. Ц. Нанзатов «Шэн габьяата ажалай түлөө» гэһэн медаль абаа һэн. Һүүлдэнь Октябриин революциин орденоор шагнагдажа, сугтаа хүдэлжэ байһан нүхэдөө омогорхуулаа бэлэй.

Жаран наһаяа гүйсөөшье һаа, жабхаланта орондоо туһатайл зандаа ябахаар аха нүхэрнай зоригжонхой.

Г. ДЕМБЕЛОВ,
багша.

Гунга ЧИМИТОВ

АЛТАН ТҮРЭ

1.
— Алтан түрэ!
Алтан түрэ! — гэhэн уряал
Артель дээгүүр,
Аймаг соогуур түргөөр тараал.
Сэбээн баабай
Сэрэн-Дулма эжы хоёрой
Сэргээ зооhоор
Тэбхэр табин жэл бололон.

2.
Угалза хээ шэмэглэлтэй
Уужам буряад дэгэлдээ
Олон тоото жэрэгэр
Орден, медаляа зүүнхэй
Буурал сагаан толгойтой
Буряад үбгэн залуужанхай.
Наhанайнгаа хани нүхэр
Налгай Сэрэн-Дулматаяа
Үргэн Түгнэ нютагайнгаа
Үндэр наhатанаар зэргэлжэ,
Хотоймо ехэ түрынгөө
Хоймор ээлэн hуунад лэ.
Арбин үнэр гэр бүлын
Аша гушанар олоороо
Агуу Эхэ оронойнгоо
Алиш зүг руу тараhанаа
Баярта энэ хуримда
Барандаа эбтэй сугларжа,
Хүндэтэ түрэ бүтээжэ,
Хүл дээрээ бохнионо.
Үхи хүүгэд hүрэгөөрөө
Үүдэн багта аараглаад,
Саарhатай конфетэ бэлэгтэй
Саашаа болон ходорно.
Түгнэ манай нютагта
Түрэнүүд яhала болодог лэ,
Харин алтан түрые
Хараагүйгөө харабалби.
hүнэй дээжэ — духаряа
Хүнэй сэдьхэл үргэнэ,
Дуун дээрэhээ эхилнэ,
Дорьбоон доошоо зэдэлнэ.
Түрын ёhо мэдээтэй —
Түүрээлгэ, юрөөл таhарнагүй.
Аюшеев Сэбээнние
Амаршалга захадаа гаранагүй.
Аяар Улаан-Үдэhөө,
Аймаг түбэй газарhаа,
Хүршэ колхоз, совхозhоо
Хүндэ ямба олгожо,
Аяар хорёод онуудhаа
Агуу партиин гэшүүн
Аюшеев Сэбээнние,
Амараг Сэрэн-Дулмыень
Алтан түрын үдэрөөр,
Арбин зузаан жаргалаар
Амаршалжа халуунаар
Альгаа ташан барланад.
Гамтай нангин дурасхаал—
Гарай бэлэг барнад...
Зоной дундаhаа гараhан,
Золойнь түлөө ябаhан,
Хамаг үзэhэн юумыень
Хамта тэсэhэн, дабаhан,
Арад олоной хэhэн
Асари тэмсэл ябуулhан
Юрын буряад үбгэндэ
Юрөөл хэды үнэтэй бэ!
Алтан түрын ээд —
Мүнгэн толгойтой хоёр
Сэдьхэл зүрхөө уяруулан,
Сэбэр нюдөө уhатуулан,
Дуунай, юрөөлэй долгин дээр
Дуугай болон hуугаа hэн,
Наhанайнь зам hанаандань
Намжар гоёор ороо hэн...

3.
«Атамануудые бута сохёод,
Воеводуудые дараад,
Номгон далайн эрье дээрэ
Дайгаа дүүргээд ерээбди...» —
Партизануудай энэ дуун
Манай нютагаар зэдэлээ hэн.
Сэбээн хүбүүн нүхэдөөрөө
Сэрэгhээ бусажа ерээ hэн.
Дайгаа даран налайгаад,
Дархан солоёо нэрлүүлээд,
Большевигүүдэй партиин
Бодото гэшүүн болонхой
Нютагаа бусан гэхэдэнь,
Нюдарган баян ламанартай
Доторой ангиин тэмсэлэй
Долгин шангаар эбхэрбэ.
Аюшын Сэбээн-партизан
Ажалаа шэнээр эхилбэ.
Барлаг богоол ябаhан
Баран зоноо суглуулжа,
Ульянов-Ленинэй hургаалай
Удхые тайлбарилан ойлгуулжа,
Шэнэ Совет засагай
Шэдитэ хүсэ мэдэрүүлнэ,
Баяд, ноёд, ламанарай
Балмад ааша элирүүлнэ.
Эгээл энэ үедэ
Эдир залуу комсомол
Сэрэн-Дулма басаган
Сэбээнэй дура татаа hэн.
—Хотогор буряад талымни
Хонхо сэсэг мэтэлши!—
Сэрэн-Дулма дүүхэйдэ
Сэбээн хүбүүн хэлээ hэн.
—Заахан сэсэгэй хажууда
Зандан модон шэнгилши!—
Басаган харюу үгэбэ,
Баруун гарнууд ниилэбэ.

4.
«Хараал бүхэнние шэнгээгсэн
Хамтарагты, дэлхэйн богоолшууд!
Ухаан манай хоросжо,
Үхэлын дайнда жагсая.
Дарлалта дэлхэйе бутаргажа,
Дахин сэльбэхэ хэрэгтэй.
Сэльбэгдэсэн шэнэ ёсондо
Сэдьхэл хүсэл хангагдана.
Энэ бидэнэй эсэсын
Эрис зорисон тэмсэл мүн.
Интернационалда шүтэжэ,
Эрхэтэн түрэлхид бадаруа»,—
Хүсэтэ «интернационалай»
Хүнхинэhэн аялга
Хүдөө нютагые шэнэдхэн,
Хүнэй зориг үргэбэ.

5.
Энхэ Буряадайм
Эрхэ сүлөөтэ
Бэеэ даагаан автономи.
Иимэ байдал
Ильич Ленин
Манда үршөөн зохёобо.
Буряад оронойм
Буурай дайда
Буурсагта таряагаар hалбарха.
Түрэл араднай
Түүхэтэ замаар
Түргөөр хүгжэн дабшаха.
Эгээл энэ
Эршэтэ солгёон жэлдэ
Сэбээн хүбүүн
Сэрэн-Дулма хоёрой
Сэбэр дуран
Сээжэдээ багтахаа болибо,
Түрын ёhоор
Түбхинэн айл болобо.

6.
«Сэнхигэд, сэнхигэд, сэнхигэд гээд,
Сэрүүниинш болонгүй яаха hэм даа.
Сэлеэнхэн зониинь намын үзэлтэй —
СССР-ынш болонгүй яаха юм даа.
Хүнхигэд, хүнхигэд, хүнхигэд гээд,
Хүйтэниинш болонгүй яаха юм даа»,—
Хүдөөдэнш зониинь намын үзэлтэй —
Коммунизм болонгүй яаха юм даа,» —
Шэнэ дуунай аялга зэдэлүүлжэ,
Шэнэ байдал залуушуул байгуулна.
Үмсын ажалтанние үтэр нэгэдүүлжэ,
Үргэн артель, колхоз тогтооно.
Сэбээн-коммунист — түрүү зэргэдэ,
Сэрэн-Дулма—залуу комсомол
Тэмсэлэй шата хаана хүндэб,
Тэндэ эршэмтэй ажаллажа ороол,
Коммунис үзэлэйнгөө түлөө Сэбээн
Хоёр дахин дайсадта буудуулаа.
Хонгор зантай Сэрэн-Дулма
Хоротоной хэлэндэ хардуулаа.
Эдэш бэрхэшээлнүүдые дабаха
Эршэ зориг тэдэндэ байгаа.
Табан жэлнүүдэй хараа түсэбые
Тайбан ажалаараа дүүргэжэ шадаа.

7.
Эхэ ороноймнай дабшалтада
Эсэргүү дайсад хоролхон,
Харата фашист нохосууд
Халдажа манда добтолбо.
Ниитэ совет арадууд
Нэгэ хүндэл жагсаа hэн.
Аба ороноо хамгаалгын
Агууехэ дайн эхилээ hэн.
Түрэл Буряад оронойнгоо
Түрүү эрхим хүбүүдээр
Дары Сэбээн Аюшеев
Дайнай газар мордобо.
Газар уhандамнай обтоhон
Галзуу муухай дайсанhаа
Эхэ ороноо хамгаалжа,
Эрэлхэгээр дайлалдаа.
«Хамаг юумэеэ фронтдо,
Хамаг ажалаа илалтада!» —
Гэhэн уряал хүдөөдэ
Нэгэн дуугаар дэмжэгдээ.
Сэрэн-Дулма үхибүүдээрээ
Сэрэгэй фронтдо туhала...,
Үдэр hүнние илгангүй
Үбгэд хүгшэдөөр ажаллана.
Холын фронтhоо, Сэбээнhээ
Конвертээр бэшэг абахадаа,
Бузархан дайсанаа даража,
Бусажал ерэхыень хүлеэ...

8.
«Алтан одото Кремлиин курантнууд
Арбан хоёр сохибо.
Агуу манай нангин Илалта
Алдар солоор олдобо...» —
Омог энэ уряал аялга
Орон соогуурнай тараба.
Хүлеэгдэн байhан энэ дохёо
Хүн бүхэнние баясуулба.
Дайнай газарhаа сэрэгшэ хүбүүд
Дары нютагаа бусаба.
Артель дээрэ, хүдөө хээрэ
Амгалан ажал бусалба.
Сээжээрээ дүүрэн орден, медальтай
Сэбээн гэртээ ерэбэ.
Үнинэй хүлеэhэн Сэрэн- Дулма,
Үхибүүдынь уттан абаба.

9.
Хүсэтэ дайнай шарха—
Хүшэр хүндэ хойшолон
Хүдөө нютагта ехэ бэлэй,
Хүнүүдэй ажал хэрэгтэй.
Буугаа анзаhаар hэлгэhэн
Буряад хүбүүд-фронтовигууд
Газар таряаланда, мал ажалда
Гарта hабартаараа хүдэлнэ.
Коммунист Сэбээн Аюшеев
Колхозой бригадир болонхой,
Амгалан сагай дивизине
Атакада бодхооно.
Хүдөө ажахые хүгжөөхэ
Хүндэтэ ёhо баримталан,
Агуу манай партиин
Анхарал оролдолгодо түшэглэн,
Артель. колхозой гэшүүд
Амаргүй hайнаар ажаллана.

10.
Дайнай hүүлэй
Табан жэлнүүд
Дарыл ходорон үнгэрбэ.
Артель, колхозууд,
Аба оромнай
Айхабтар хүгжэн урдалба.
Зоной байдал,
Зоной найдал,
Зоригжол булта хамтараад,
Ерээдүй тээшэ,
Коммунизм тээшэ
Ехэхэн алхамаар дабшанхай.
Найрамдал эбэй
Нангин тугые
Нарата дэлхэй дээр үргэжэ,
Эхэ оромнай
Эгээл түрүүдэ
Эгүүридэ мүнхэ оршонол.

11.
—Алтан түрэ!
Алтан түрэ!—хэды гоёор
Артельдэмнай,
Аймаг соомнай ханхинан наяраab!
Сэбээн баабай
Сэрэн-Дулма эжы хоёрнай
Аза жаргалайнгаа
Алтан түрэ бүтээжэ налайгаа.
Хүдөө нютагаймнай
Хүндэтэ хоёрой алтан түрэ
Агуу буряадаймнай
Алтан түрэтэй хамтаршалай.
Хатар дуунай
Ханхинаhан аялга билтаран,
Үргэн манай
Республика соо зэдэлшэлэй.
Хүгжэлтымнай хүсэтэ
Эршые гэршэлэн баралан,
Хүн зоноймнай
Хухюу жаргалта байдалые баталан,
Амгалан саг
Аба орондомнай оршохонь болтогой!
Айл бүхэндэ
Алтан түрэ наярхань болтогой!

Москвагай барилгашад жэл бүри 400 мянган бүлэдэ шэнэ байрануудые бодхоожо үгэдэг байна. Ниислэлэй проспект болон үйлсэнүүдэй түхэл шарай хараа байса хубилна. Черкизово hууриин бүри hаяхан ганса модон гэрнүүдтэй байдаг hэн гэжэ эндэ ажаhуугшад хөөрэлдэдэг. Мүнөө энэ hууринай орондо олон дабхар байшан гэрнүүдтэй Большая Черкизовская гэжэ үйлсэ бии болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Большая Черкизовская үйлсэ. Наада таладань В. П. Шмойловой бригадын бодхооhон байшан гэрнүүд харагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО — ХИЛЫН ГААНАhАА

ГАВАНА

Илагшад шагнагдаба

ТАСС

Кубын Гавана провинциин 4.400 гаран предприяти ба эмхи зургаан «Июлиин 26 най» хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. 1973 оной түрүүшын хахадай турша соо социалис мүрысөөндэ илаhан коллективүүдтэ Кубын ажалшадай профцентр иимэ шагнал олгобо.

БОНН

Баруун Германиин олониитын эрилтэ

ТАСС

Дюссельдорфдохи суглаанда хабаадагшад политическэ шалтагаануудаар Баруун Германиин демокрадуудые газаашалан хашадаг ябадал эсэслэн болюулха эрилтэ табиба. Энэ суглаанда коммунистнууд, социал-демокрадууд, профсоюзна эдэбхитэд, залуушуулай ба студентнэрэй түлөөлэгшэд хабаадаа. ФРГ-гэй гүрэнэй эмхи зургаануудта, hургуулинуудта Германиин Компартиин гэшүүдэй, бусад демокрадуудай ажаллаха гэхэдэнь hаад хүшөөлэлтэ хэдэг шиидхэбэрине — Баруун Германиин газар-нютагуудай премьер-министрнүүдэй тогтоолые эндэ үтэ хэлэгшэд нэгэ hаналтайгаар буруушаагаа.

Правительствада ороогүй ХДС—ХСС гэдэг буржуазна партиин баалалтаар газар нютагуудай премьер-министрнүүдэй гаргаhан шиидхэбэри «конституцида зүришэнэ, тиимэhээ болюулагдаха ёhотой» гэжэ ГКП-гэй Правлениин Президиумэй гэшүүн Ю. Ангенфорт мэдүүлбэ.

ГКП-гэй эдэбхитэн — «Ф. Гецетэй hаналаа нэгэдэн дэмжэхэ граждан үүсхэл» гэжэ эмхи энэ суглаан дээрэ байгуулагдаа. Ушар юуб гэхэдэ, судьягай тушаалда Ф. Гецэй орохо гэхэдэнь, Хойто Рейн-Вестфалиин газар-нютагай засагаархид hаад хэhэн байна.

ЛУСАКА

Шэнэ конституци тухай хуулиин проект

ТАСС

Ороной шэнэ конституци тухай хуулиин проектые Замбиин правительство hайшааба. Тэрэнэй үндэhөөр Замби нэгэ партитай гүрэн болохо. Национальна бэеэ дааhан байдалай нэгэдэмэл парти гэдэгынь Замбиин политическэ гансахан парти болохо юм.

Конституциин баталагдаhанай hүүлээр президентые, парламентые hунгаха hунгалта республика дотор үнгэргэгдэхэ, шэнэ правительство эмхидхэгдэхэ.

ХАНОЙ

УРДА ВЬЕТНАМАЙ СҮЛӨӨЛЭГДЭhЭН РАЙОНУУДТА

ТАСС

Урда Вьетнамай сүлөөлэгдэhэн районуудтахи байдал заhаржа байна. Революционно засаг захиргаанууд хүн зондо медицинскэ туhаламжа үзүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна, медицинскэ пунктнуудые олошоруулха хэмжээнүүд абтана. Жэшээлэн хэлэбэл, Биньфыок провинциин 23 бүлгэмдэ поликлиникэнүүд нээгдээ. Вьетнам тушаа Парижай хэлсээнэй баталагдаhанай hүүлээр хүдэлмэрилжэ эхилhэн курсануудаар дамжуулан, тус провинциин районуудта 110 фельдшер, фармацефт ба медсестранууд бэлдэгдээ.

Чайвинь провинциин сүлөөлэгдэhэн районуудта элүүрые сахидаг эмхи зургаануудай үүсхэлээр, «Ажаhуудалдаа ариг сэбэрые сахиха» гэhэн уряатай хүдэлөөн дэлгэрэнхэй. hүүлэй гурба hарын турша соо провинциин медпунктнууд 10 мянга гаран хүниие бүхы талаарнь шалгаhан байна.

Урда Вьетнамай сүлөөлэгдэhэн районуудай хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангалга улам hайжаржа, загаhан ехээр баригдадаг боложо байнхай. Далайhаа загаhа бариха 132 кооператив Куангчи провинцида эмхидхэгдээ. Эндэхи арадай засаг мотоорно өлон онгосо ба загаhа бариха бусад хэрэгсэлнүүдые эрье шадарай районуудай загаhашадта үгөө. Байгша оной гансахан июль hара соо тэдэ кооперативуудай загаhашад 700 гаран тонно загаhа барижа, хүн зондо худалдаба.

Гэмтэ политикые эрид буруушаана

Израилиин сэрэгшэдэй гэмтэ политикые бүхы дэлхэй эрид шууд буруушаана. Израилиин зүгhөө зэрлиг аашын дахинаа гаргагдаhантай, Ливанай пассажирска самолёдые хуули бусаар эзэмдэhэнтэйнь дашарамдуулан, элдэб оронуудай правительствэнууд, политическэ ба ниитын эмхинүүд эрид буруушаал мэдүүлнэ. Тель-Авивай эдэ ябуулганууд агаартахи бандитизм мүн гэжэ дэлхэйн олониитэ ба хэблэл нэрлэнэ.

ПАРИЖ. Ливанай граждан авиациин самолёдые Израилиин сэрэгшэдэй хүсөөр эзэмдэhэн зэрлиг аашануудые Франциин олониитэ эрид шууд буруушаана. ООН-ой Аюулгүйн Соведэй Нью-Йоркдохи заседаниинууд дээрэ Израилиин правительствые энэ ябуулгатайнь дашарамдуулан эрид буруушаан зэмэлхэ эрилтэ табина.

КАНБЕРРЭ. Ливанай самолёдые хүсөөр эзэмдэhэн Израилиин ябуулгые «пассажирнуудта тон аюултай ааша, дэлхэйн авиалининүүдээр ниидэлгэдэ hаад тойбо татаhан ябуулга» гэжэ Австралиин правительство тоолоно. Энээн тухайда премьер-министрэй орлогшо, оборонын министр Лэнс Барнард мэдүүлбэ.

ОСЛО

Израилиин дипломат сүлэгдөө

ТАСС

Ослодо байдаг Израилиин дипломат, Израилиин аюулгүйе сахиха албанай офицер И. Эйал «таарахагүй хүн» гэгдээд, Норвегиhээ сүлэгдэбэ. Энэнэй урда тээ мэдээсэгдэhэнэй ёhоор, маракканец А. Бухикиие Лиллехаммерэдэ алалсаа гэжэ hэжэглэгдэhэн, Израилиин нюуса албанай хоёр агент тэрэ дипломадай байраhаа баригдажа тушаагдаhан байгаа.

Норвегиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Д. Ворвик иигэжэ мэдүүлбэ: алалгада хабаадаа гэжэ hэжэглэгдэhэн хэдэн хүн Израильhаа Норвеги худар хуули буса гуримаар ерэhэн байна. «Израилиин засагаархидтай холбоотой хүнүүдээр элсүүлэгдээ hэмди» гэжэ тэрэ бүлэгэй зарим гэшүүд мэдэрээ.

Энэ мэтын ябуулгануудые Норвегиин правительство оронойнгоо газар дээрэ хүүлэхэгүй байха гэбэ.

Гэхын дашарамда, сионис эмхинүүд Норвегиин дипломадуудые элдэбээр занадаг байhаар. Тель-Авивтахи Норвегиин посольстводо телефоноор заналта хэхэ ушарнууд үзэгдэнэ. «Дагбладет» газетын мэдээсэhэнэй ёhоор, сионис нэгэ эмхидэ хамаатай юмди гэжэ мэдүүлhэн «танигдаагүй» хүнүүд Нью-Йоркдо, ООН-ой дэргэдэ байдаг Норвегиин түлөөлэлгэтэ эмхиин гэшүүдые элдэбээр занана. А. Бухикын алагдаhантай дашарамдуулан, Норвегидэ баригдажа хаагдаhан террористнуудые сүлөөлхэ эрилтэ тэрэ хархис бүлэгэйхид табина. «Еврейнүүдые хамгаалха лигэ» гэдэг хархис эмхидэ хамаатай хүнүүд тиигэжэ телефоноор заналтануудые хэнэ ха гэжэ «Афтенпостен» бэшэнэ.

ИСЛАМАБАД

Тангариг үгэбэ

ТАСС

Байгша оной августын 14-hөө саг үргэлжын конституциин хүсэндөө ороhонтой дашарамдуулан, Пакистанай шэнэ президент Ч. Ф. Элахи ороной Министрнүүдэй шэнэ кабинедэй гэшүүдhээ тангаригыень абаба. З. А. Бхутто ороной премьер-министр болоод, гадаадын хэрэгүүдэй, оборонын, тэрэшэлэн эрдэм ба техникын хэрэгүүдые эрхилхэ министрэй тушаалнуудые мэдэлдээ үлөөбэ. Бусад министрнүүд хуушан тушаалнуудтаа үлөө. Тэрэшэлэн премьер-министрэй гурбан шэнэ туhалагша тангаригаа үгэбэ.

ПАРИЖ

АЖАЛШАДТА ЭСЭРГҮҮ ЯБУУЛГА

ТАСС

Ороной гол профсоюзна нэгэдэлнүүдэй, зүүнэй тала баридаг партинуудай хүтэлбэриин түлөөлэгшэд эндэ уулзаба. Августын 14-дэ полициинхидээр эзэлэгдэhэн, Безансоной «ЛИП» гэжэ заводтохи оршон байдалай улам hүжэржэ байhан тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Уулзалгын hүүлээр тунхаглагдаhан коммюнике дотор иигэжэ тусхайлан тэмдэглэгдэнэ: энэ предприятиие полициинхидэй эзэлhэн ябадал ажалшадай хуулита эрилтэнүүдые хаража үзэхэеэ үйлэдбэриин эзэдэй ба засагаархидай арсаhыень гэршэлнэ. «Энэнь профсоюзна сүлөөдэ дахинаа хальдаhан ябадал, бүхы ажалшадта, бүхы демокрадуудта зүрихэн ябуулга болоно. Энээнние арад зон эрид шанга эсэргүүсэлтээр угтаха байха», — гэжэ коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

Августын 16-да Безансондо, Парижда болохо митингые дэмжэхыень, тэрээндэ эдэбхитэйгээр хабаадахыень өөhэдынгөө эмхинүүдые уулзалгада хабаадагшад уряалба.

КОЛОМБО

Ород хэлэ шудална

ТАСС

Ород хэлэ шудалха түрүүшын хэшээлнүүд Шри Ланкын республикын университедтэ болобо. Ород хэлэнэй тусхай кафедра эндэ тогтоогдоод, мэдээжэ уран зохёолшо Орувела Оанду тэрэниие толгойлно.

Ород хэлэ шудалха, Советскэ Союзай арадуудай литература болон соёл шэнжэлхэ эрмэлзэлэй республика дотор улам ехэ боложо байhантайнь дашарамдуулан, ород хэлэ заахаар түгэс шадабаритай мэргэжэлтэдые бэлдэхэ гэжэ университедэй ректорат шиидхээ.

ЛОНДОН

Оборонын министерствын инструкци

ТАСС

Англиин солдадууд «терроризмда хабаадаа» гэжэ hэжэглэгдээд, баригдажа тушаагдаhан бүхы ирландиецуудые дары мүрдэгдэхынь тула сэрэгэй полицида дамжуулха ёhотой юм ха. Оборонын министерство Хойто Ирландида байдаг английска армиин олон мянган хүнтэй корпусто зорюулжа, иимэ шэнэ инструкци гаргаhан байна. 10-hаа дээшэ наhатай, hэжэглэмээр ямаршье ирландиецые Англиин сэрэгүүдэй барижа тушааха-дань болохо гэжэ тэрэ документ дотор хэлэгдэнэ. Тушаагдагшын эсэргүүсэлтэ хээ hаа, хүсэ ба зэбсэг хэрэглэхыень солдадуудта зүбшөөгдэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

Тусхайлан соносхогдоо

ТАСС

США-гай зүгhөө Лаосто, Камбоджодо хэгдэжэ байhан сэрэгэй бүхы ябуулгануудай августын 15-hаа болюулагдаhан тухайда Номгон далайн райондохи США-гай сэрэгэй командованиин түлөөлэгшэ тусхайлан соносхобо.

САНТЬЯГО

Алаhан хүниинь элирүүлэгдээ

ТАСС

Чилиин радиогой ба телевидениин мэдээсэлнүүдhээ харахада, Чилиин президентын далайн-сэрэгэй адьютант Артуро Арайа гэгшые алаhан хүнэй нэрэ мүрдэлгөөр элирүүлэгдээ. Энэнь тон хархис эмхинүүдэй алууршa бүлэгүүдэй нэгэнэйнь удамарша—Гильермо Клаверье Барбет гэгшэ байба. Тэрэ мүнөө үедэ, сүүдhээ зугадажа байнхай.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. Казахай ССР-тэ Арадуудай Хани Барисаанай орден барюулhан тухай материалнууд. Орон доторой hонин. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.

Хоёрдохи хуудаhанда. Нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгын түгэсхэл. Нүхэр Д. А. Кунаевай хэлэhэн үгэ.

Гурбадахи хуудаhанда. Казахай ССР-тэ Арадуудай Хани Барисаанай орден барюулhан тухай материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. Нютаг нютагай hонин. Хилын саанаhаа.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
«Орбита» харуулна:
14.35 — hүүлэй hонин. 14.45 — Үхибүүдтэ фильм харуулагдаха. «Стоянчо ба Шаро» — Болгариин телевизионно уран hайханай олон серитэй фильм (2-дохи сери). 15.05 — «Сэжэлдыш дуу». 15.25 — «Четверо из Чорсанга» — телевизионно уран hайханай фильм (2-дохи сери). 16.30 — 19.00 — Забhарлалга.
Улаан-Үдэ харуулна:
19.00 — Дамжуулгын программа. 19.05 — «Номой хойноhоо аяншалга» гэhэн үхибүүдтэ зорюулагдаhан дамжуулга. 19.30 — Телепанорама. 19.50 — «Фермэ бүхэндэ — элбэг тэжээл». 20.10 — «Сэлэнгэ» — тележурнал (буряадаар). 20.50 — Концерт.
«Орбита» харуулна:
21.10 — «Семнадцать мгновений весны» — телевизионно уран hайханай олон серитэй фильм (3-дахи сери). 22.20 — 22,30 — Забhарлалга. 22.30 — **Үнгэтэ телевидени.** «Универсиада-73».
ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА
«Орбита» харуулна:
16.30 — **Үнгэтэ телевидени.** «Универсиада-73» 17.20 — 17.30 — Забhарлалга. 17.30 — **Үнгэтэ телевидени.** «Универсиада-73» 19.00 — «Время»—мэдээсэлэй программа. 19.30 — **Үнгэтэ телевидени.** «Универсиада-73». 21.00 — «Увидеть чудо» — телевизионно документальна фильм.

САГАЙ УЛАРИЛ

Республика доторнай мүнөөдэр нэгэ сэлмэжэ, нэгэ бүрхэжэ байха. Урда болон Яруунын аймагай зарим газарнуудаар бороо орохо, бусад газарта бороо орохогүй. Зүүн-хойноhоо секундын 5—9 метр хүсэтэйгөөр hалхилха. 16—20 градус дулаан байха. Улаан-Үдэдэ hүниндөө 6—8, үдэртөө 17—19 градус дулаан байха.

Августын 18—19-дэ үүлэтэйшэг байха. Байгал шадарай аймагуудаар багаханаар бороо орохо, бусад газарнуудаар бороо орохогүй.

СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ

БҮХЭШҮҮЛЭЙ ТУЛАЛДААН

«Труд» бүлгэмэй спортын ордон соо дүрэ буляалдалгаар республикын түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. hаял хоритой боложо ябаhан бүхэ Сергей Хахалов манай бүхэнүүдэй дунда эрхим гэжэ тоологдодог. Зүгөөр Сергей Хахаловта жэл бүри талаан буруутана. Юуб гэхэдэ, 74 килограммай шэгнүүртэн сооhоо Геннадий Манжуевта хүрэжэ барилдаха бүхэ үгы бшуу. Тиихэдэнь Сергей Хахалов дүрбэн килограмм доогуур бэетэй бүхэшүүлтэй барилдахаар бэеэ зэhэhэн байба. Харин энэ шэгнүүртэ республикымнай нүгөөдэ бүхэ — Валерий Иванов баhал дүрөө абтахаар бэшэ байшоо. Дүршэл баянтай Иванов Хахалов хоёрой барилдаха болоходо, ордондо сугларагшад ехэтэ hонирхобо. Эндэ Иванов нүхэртэйгөө яhала удаан тулалдажа, нааданай гоё hайхан техникэ харуулна. hүүл тээшээ Хахаловынь эсэжэ ерэхэдээ, алдуунуудые гаргажа эхилбэ. Нэгэ тиимэ алдуу хэхэдэнь, Иванов тэрэнээ бүхөөр барижа ерээд, хоёр мүр дээрэнь даража буушалай.

Хүндэшэг шэгнүүртэн сооhоо Олег Алексеевтэ хүрэжэ барилдаха бүхэ байбагүй. Алексеев урдандаа дала гаран килограмм шэгнүүртэн соо барилдахадаа, Геннадий Манжуевта ходоодоо диилдэдэг байhан юм. Харин шэгнүүрээ нэмэhээр бусад бүхэшүүлдэ хаягдахаяа болиhон байгаа.

Хүдөө ажахын институтдай студент Гармажан Цыренов хүнгэншэг бэетэй шэгнүүртэн сооhоо шадамар бэрхэ байжа, чемпионой нэрэ зэргэдэ түрүүшынхеэ хүртэбэ. Харин 62 килограммай шэгнүүртэй бүхэнүүд — спортын мастер Виктор Баймеев мастерта кандидат Фёдор Махутов хоёрой дунда жэл бүри hонирхолтой барилдаан болодог юм. Эндэ Виктор Баймеев залуу нүхэрөө очкогоороо диилэжэ, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ дахинаа хүртэбэ.

Нүгөөдэ шэгнүүртэн сооhоо Николай Чагдуров заримдаа hайнаар, заримдаа муугааршье барилдажа, бүхэшүүлэй барилдаа харахаар ерэгшэдые голхоруулдаг юм. Мүнөө hаhанда хүрэмөөр барилдажа, республикын чемпион болоhон байна.

Хүндэ бэетэй манай залуу бүхэ Илья Гармаевтай барилдаха спортсмен байбагүй.

Команданууд хоорондын дүн гаргахада, «Урожай» бүлгэмэй команда түрүү hуури эзэлбэ. «Буревестник», «Труд» бүлгэмүүдэй команданууд удаадахи hуури эзэлhэн байна.

В. БАДМАЕВ.

ТОБШОХОНООР...

✪ **МЭРГЭН БУУДАЛГА.** Бага аматай буугаар «Гүйжэ ябаhан гахай» буудалгаар Европын түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ Одессын Яков Железняк эрхимлэжэ, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Тэрэ абажа боломоор 600-hаа 573 очко абажа, дэлхэйн шэнэ рекорд тогтооhон байна. Железняк Мюнхендэ үнгэргэгдэhэн Олимпиин наадан дээрэ тогтооhон өөрынгөө рекордые дүрбэн очкогоор hайжаруулба. Петрозаводск хотын Валерий Постоянов 568, Венгер Дьюла Сабо гэгшэ 567 очкотойгоор удаадахи hуури эзэлбэ.

Манай ороной суглуулагдамал командын гэшүүн Яков Железняк, Валерий Постоянов, Александр Кедяров, Александр Газов гэгшэд командаараа түрүү hуури эзэлhэн байна. Тиин абажа боломоор 1600-hаа 1513 очко абаhан эдэнэр дэлхэйн рекордые 74 очкогоор hайжаруулба.

✪ **ШАТАР.** Бразилиин Петрополис хотодо шатараар сононууд хоорондын наадаhай 15-дахи уулзалга үнгэргэгдэбэ. Эндэ Венгриин түлөөлэгшэ Портиш, Бразилиин Мекинг гэгшэд арба арбан очкотой боложо, түрүүшын hуури эзэлбэ. hүүлшын —, арбан зургаадахи наадан августын 15-да үнгэргэгдөө.

✪ **ВОЛЕЙБОЛ.** Румынида эхилhэн уласхоорондын мүрысөөндэ СССР-эй суглуулагдамал командын волейболистнууд табан уулзалга үнгэргөөд байна. Тиихэдээ бүхы уулзалгануудтаа шүүжэ гарахадаа, мүрысөөнэй шанда хүртэбэ. Румыни, Чехословаки, Япон, Болгари, Мексикын командануууд удаадахи hууринуудые эзэлбэ.

✪ **БАСКЕТБОЛ.** Сочи хотодо ороной түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэhэн нааданда ЦСКА-гай эрэшүүлэй, «Спартагай» эхэнэрнүүдэй команданууд эрхимлэжэ, шанда хүртэбэ.

✪ **ФУТБОЛ.** Москвагай «Спартак», Тбилиси, Москва, Киевэй «Динамо» командануууд уласхоорондын мүрысөөндэ хабаадалсахаар Испани ниидэбэ.

Ниислэлэй «Торпедо» «США-да табан, Канадада хоёр наада үнгэргэхэ юм.

Дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэхэ нааданда хабаадалсаха эрхэ олохын түлөө СССР-эй, Чилиин суглуулагдамал командануудай наадан сентябриин 26-да Москвада, ноябриин 21-дэ Сант-Яго хотодо үнгэргэгдэхэ болобо. Хоёр уулзалгада футболистнуудай тэнсээ hаа, гурбадахи нааданиинь Урда Америкын нэгэ ороной стадион дээрэ ноябриин 24—25-най үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэхөөр харaагдаба.

(ТАСС).

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1973 оной августын 17. □ 4-дэхи хуудаhан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР □ Н-01548. Заказ № 00444